

ЈӘҲЈАНЫН МҮЖДӘСИ

БИРИНЧИ ФӘСИЛ

Эзэлдән Кәлам мөвчуддур

1 ЭЗЭЛДӘН Кәлам* мөвчуддур; Кәлам Аллаһда олуб вә Кәлам Аллаһ олуб.

2 О эзэлдән Аллаһда олуб.

3 Һәр шеј Онун васитәсилә јаранды вә јаранан шејләрин һеч бири Онсуз јаранмады.

4 Һәјат онда олуб, һәјат исә инсанларын нуру олуб.

5 Нур гаранлыгда парлајыр вә гаранлыг ону дәрк етмәмишдир.

6 Аллаһ тәрәфиндән көндәрилмиш бир адам ортаја чыхды, онун ады Јәһја иди.

7 Бу адам шәһадәт үчүн кәлди ки, Нур һагда шәһадәт етсин вә бүтүн инсанлар Онун васитәси илә иман етсинләр.

8 О, Нур дејилди, анчаг Нур һагда шәһадәт етмәк үчүн *көндәрилмишди*.

9 Дүнјаја кәлән, һәр инсаны нурландыран һәгиги Нур вар иди.

10 Дүнјада иди вә дүнја Онун васитәсилә јаранды, амма дүнја Ону танымады.

11 Өз јурдуна кәлди вә Өз халгы да Ону гәбул етмәди.

12 Ону гәбул едәнләрин һамысына, Онун адына иман едәнләрә исә Аллаһын оғуллары олмаг һаггыны верди.

13 Онлар нә гандан, нә бәшәр ира-дәсиндән, нә дә киши истәјиндән, анчаг Аллаһдан доғулдулар.

14 Кәлам бәшәр олуб лүтф вә һәгигәтлә долу олагаг арамызда сакин олду; биз дә Онун иззәтини, Атанын ваһид Оғлунун иззәтини көрдүк.

15 Јәһја Онун һаггында шәһадәт етди вә нида едиб деди: «”Мәндән сонра Кәлән мәндән даһа јүксәк мәртәбәдәдир, чүнки мәндән әввәл мөвчуд иди”, – дедијим, Будур.»

16 Онун долғунлуғундан һамымыз лүтф үзәринә лүтф алдыг.

17 Чүнки Муса васитәсилә Мүгәддәс Ганун* верилмишди; Иса Мәсиһ васитәсилә лүтф вә һәгигәт кәлди.

18 Аллаһы һеч бир заман кимсә

*1. Кәлам – Аллаһын Өз мәхлуғлары илә үнсijјәт јаратдығы, Өзүнү онлара танытдығы Васитә.

*17. Ганун – Төврат.

көрмәмишдир; Ону таныдан, Атанын гучагында олуб Өзү Аллах олан ваһид Оғулдур.

Јәһја Пејғәмбәрин зүһуру
(*Матта 3:1-12, Марк 1:1-8, Лука 3:1-18*)

19 Јәһуди идарәчиләр* Јәһјадан: «Сән кимсән?» – дејә сорушмаг үчүн Јерусәлимдән кәһинләрлә левиләри кәндәрдикләри заман, Јәһјанын шәһадәти будур;

20 Јәһја ачыг данышды, инкар етмәди, ачыгча: «Мән Мәсиһ дејиләм», – деди.

21 Ондан сорушдулар: «Бәс сән кимсән? Илјассанмы?*» О деди: «Дејиләм.» «*Көзләнилән* Пејғәмбәр-сәнми?*» О исә чаваб верди: «Хејр.»

22 Она дедиләр: «Бәс сән кимсән? Бизи кәндәрәнләрә чаваб верәк дејә, өз һаггында нә дејәрсән?»

23 О деди: «Мән Јешәја пејғәмбәрин дедији кими "Рәббин јолуну дүзәлдин!" дәјә сәһрада нида едәнин сәсијәм.»

24 Кәндәриләнләр исә фәрисеј-ләрдән* идиләр.

25 Јәһјадан: «Әкәр сән нә Мәсиһ, нә Илјас, нә дә *көзләнилән* Пејғәмбәр дејилсәнсә, бәс нә үчүн вәфтиз едирсән?» – дејә сорушдулар.

*19. Јәһуди идарәчиләр – һәрфи тәрчүмә, "Јәһудиләр".

*21. Илјас – Төврата көрә Илјас пејғәмбәр, Мәсиһ зүһур етмәдән әввәл тәкрар кәләчәкди. Јәһја өзүнүн шәхсән Илјас олдуғуну инкар етдији һалда, Илјасын руһу вә күчү илә кәлди (мугәјисә үчүн бах: Лука 1:17; Матта 11:14; 17:12).

*21. *Көзләнилән Пејғәмбәр* – Кәлмәси һәзрәт Муса тәрәфиндән әввәлдән билдирилән Пејғәмбәр. Бу Пејғәмбәр әслиндә Мәсиһдир; ләкин гәдимдә бәзи јәһудиләр онун Мәсиһдән ајры олуб, Мәсиһин сәләфләриндән бири ола чагыны зәнн едирдиләр.

*24. Фәрисеј – гәдим јәһудиләрин дини фиргәси.

26 Јәһја чавабында онлара деди: «Мән су илә вәфтиз едирәм; амма аранызда бир Нәфәр вар ки, сиз Ону танымырсыныз.

27 Мәндән сонра кәлән Одур. Мән Оун чарыгынын бағыны ачмаға белә лајиг дејиләм.»

28 Бу әһвалат Иордан чајынын о тајында, Бејтаварата, Јәһјанын вәфтиз етдији јердә баш верди.

Аллаһ Гузусу

29 Ертәси күн Јәһја, онун јанына кәлмәкдә олан Исаны көрдүкдә деди: «Будур, дүнјанын күнаһыны арадан галдыран* Аллаһ Гузусу!

30 "Мәндән сонра бир Адам кәлир ки, мәндән даһа јүксәк мәртәбәдәдир, чүнки мәндән әввәл мөвчуд иди", – дедијим Будур.

31 Мән Ону танымаздым; амма су илә вәфтиз едәрәк кәлдим ки, О, Израилә заһир олсун.»

32 Јәһја шәһадәт едиб деди: «Руһун көјдән көјәрчин кими ендијини вә Оун үзәринә гондуғуну көрдүм.

33 Мән Ону танымаздым, амма су илә вәфтиз етмәк үчүн мәни Кәндәрән мәнә деди: "Кимин үзәринә Руһун ениб галдығыны көрсән, Мүгәддәс Руһла вәфтиз едән Одур."

34 Мән дә көрүб: "Аллаһын Оғлу Будур", – дејә шәһадәт етдим.»

Исанын илк шакирдләри

35 Ертәси күн Јәһја јенә шакирд-ләриндән икиси илә дурмушду.

36 Иса кәзишәркән Јәһја Она бахыб

*29. Бәзи тәрчүмәләрдә, "...дүнјанын күнаһыны Өз үзәринә көтүрән".

деди: «Будур Аллаһын Гузусу!»

37 Һәр ики шакирд онун сөзләрени ешидиб Исанын ардынча кетди.

38 Иса чеврилиб шакирдләрени Онун ардынча кәлдикләрени көрүб онлара: «Нә ахтарысыныз?» – деди. Она дедиләр: «Рабби, (тәрчүмәси ”Мүәллим” демәкдир) Сән һарада јаша-јырсан?»

39 Иса онлара деди: «Кәлин, көрәрсиниз.» Онлар кедиб Исанын һарада јашадығыны көрдүләр вә о күн Онунла галдылар. Тәхминән онунчу саат* иди.

40 Јәһјанын сөзләрени ешидиб, Исанын ардынча кедән ики адамдан бири Шимон Петерин гардашы Андреј иди.

41 О, биринчи олага өз гардашы Шимону тапыб она: «Биз Мәсиһи (тәрчүмәси Христос, *јәһи* ”*Мәш едилмиш*”) тапдыг», – деди.

42 Ону Исанын јанына кәтирди. Иса Петерә бахыб деди: «Сән Јунис оғлу Шимонсан, сән Кефа (тәрчүмәси Даш* демәкдир) адланачагсан.»

43 Ертәси күн, Иса Галилејаја кетмәк истәди вә Филипи тапыб она: «Ардымча кәл», – деди.

44 Филип дә Андреј илә Петерин шәһәри олан Бејтсајдадан иди.

45 Филип Натанели тапыб она деди: «Биз Мусанын Мүгәддәс Ганунда һаггында јаздығы, пејғәмбәрләрени дә бәһс етдији Јусиф оғлу Назаретли Исаны тапдыг.»

46 Натанел она деди: «Назаретдән јахшы шеј чыхармы?» Филип дә она:

«Кәл, өзүн бах», – деди.

47 Иса Натанели Өз јанына кәлән көрдүкдә онун һаггында деди: «Будур, дахилиндә һижлә олмајан һәгиги бир исаилли!»

48 Натанел Она: «Сән мәни һарадан таныјырсан?» – деди. Иса чаваб вериб она деди: «Филип сәни чағырмаздан габаг сәни энчир ағачынын алтында көрдүм.»

49 Натанел Она чаваб верди: «Рабби, Сән Аллаһын Оғлусан, Сән Исраилин Һөкмдарысан!»

50 Иса чаваб вериб она деди: «Сәнә: ”Сәни энчир ағачынын алтында көрдүм”, – дедијим үчүнмү инанырсан? Сән бунлардан даһа бөјүк ишләр көрәчәксән.»

51 Вә она деди: «Доғрусуну, доғрусуну сизә дејирәм: Артыг көјүн ачылдығыны вә Аллаһын мәләкләренин Инсан Оғлу үзәринә ениб галхдыларыны көрәчәксиниз.»

ИКИНЧИ ФӘСИЛ

Исанын илк әламәти (мө’үзәси)

1 ҮЧҮНЧҮ күн Галилејанын Гана кәндиндә тој вар иди; Исанын анасы да орада иди.

2 Иса илә шакирдләри дә тоја чағырылмышдылар.

3 Шәраб түкәнәндә Исанын анасы Она деди: «Шәраблары јохдур.»

4 Иса она деди: «Ај арвад, мәнә вә сәнә нә? Вахтым һәлә кәлмәјиб.»

5 Анасы нөкәрләрә деди: «Сизә нә десә, ону един.»

6 Јәһудиләрени тәмизләнмә адәти

*39. Онунчу саат – гәдим јәһудиләрени заман системинә көрә, саат 16.00. Ромалыларын рәсми заман системинә көрә, сәһәр саат 10.00. Јәһјанын һансы системдән истифадә етдији билинмир.

*42. Даш – Јунанча, ”Петрос” (Петер).

үзрэ, орада һәр бири ики-үч өлчү* тутан алты даш күп вар иди.

7 Иса нөкэрлэрэ деди: «Күплэри су илэ долдурун.» Күплэри ағызларына гэдэр долдурдулар.

8 Сонра нөкэрлэрэ деди: «Инди судан көтүрүб зијафэтэ башчылыг едэнэ апарын.» Онлар да апардылар.

9 Зијафэтэ башчылыг едэн, шэраба чеврилмиш сују даддығы заман онун һарадан олдуғуну билмэди, буну јалныз сују кәтирмиш нөкэрләр билирдиләр. Зијафэтэ башчылыг едэн бәји өз јанына чағырыб она деди:

10 «Һәр бир адам јахшы шэрабы эввэл, адисини исэ шэраб чох ичилдикдән сонра верир, сән исэ јахшы шэрабы индијә сахламысан.»

11 Иса бу илк эламәтини Галилејанын Гана кәндиндә ичра етди вә иззәтини кәстәрди. Шакирдлэри дә Она иман кәтирдиләр.

Иса сатычылары мә'бәддән говур

(Матта 21:12-13, Марк 11:15-17,

Лука 19:45-46)

12 Бундан сонра Иса анасы, гардашлары вә шакирдлэри илэ бәрабәр Кефернаһума кетди; вә орада бир нечә күн галды.

13 Јәһудиләрин пасха бајрамы јахынлашырды; Иса да Јерусәлимә кетди.

14 Мә'бәддә* өкүз, гојун вә көјәрчин сатанлар илэ сәррафларын отурдуғларыны көрдү.

15 Ипдән биргамчы дүзәлдиб һамысыны гојунлар вә өкүзләрлэ бәрабәр мә'бәддән говду; сәррафларын пулларыны дағытды вә масаларыны чевирди;

16 Вә көјәрчин сатанлара деди: «Бунлары бурадан рәдд един! Атамын евини алвер евинә дөндөрмәјин!»

17 Шакирдлэри дә: «Сәнин евин үчүн кәстәрдијим гејрәт мәни јахыбјандырачаг», – дејә јазылмыш олдуғуну хатырладылар.

18 Буна јәһудиләр чаваб олараг Она дедиләр: «Һансы эламәтлэ бизә сүбут едәрсән ки, белә һәрәкәт етмәјә Сәнин сәлаһијјәтин чатыр?»

19 Иса чаваб вериб онлара деди: «Бу мә'бәди дағыдын, Мән ону үч күндә јенидән гурум.»

20 Јәһудиләр дедиләр: «Бу мә'бәд гырх алты илэ тикилиб, сән ону үч күндәми гурачагсан?»

21 Иса исэ мә'бәд дедикдә Өз бәдәнини нәзәрдә тутурду.

22 Иса өлүләрдән дирилдији заман, шакирдлэри Онун бу сөзлэри сөјләмиш олдуғуну хатырладылар, вә Мүгәддәс Јазылар вә Исанын дедији сөзә иман кәтирдиләр.

23 Пасха бајрамында Јерусәлимдә икән кәстәрдији эламәтлэри көрәнләрин чоху Онун адына иман кәтирдиләр.

24 Иса исэ Өзүнү онлара эманәт етмәди, чүнки бүтүн инсанлара бәләд иди.

25 Вә инсан һаггында кимсәнин шәһадәт етмәсинә еһтијачы јох иди, чүнки инсанын ичиндә нә олдуғуну Өзү билирди.

*6. өлчү – јунанча "метритис", тәгрибән 40 литр.

*14. Мә'бәд – Јәһудиләрин Јерусәлимдә јерләшән мәркәзи ибадәтханасы, – Бејт-үл-Мүгәддәс. Бу мә'бәд ејни јердә үч дәфә тикилмишдир. Сон дәфә о, Миладдан 70 ил сонра, ромалылар тәрәфиндән јерлә јексан едилмишдир.

ҮЧҮНЧҮ ФӘСИЛ

Иса илә Накдимон

1 ФӘРИСЕЛЛӘРДӘН олан Накдимон адлы бир јәһуди рәиси вар иди.

2 О, кечә Исанын јанына кәлиб деди: «Рабби! Сәнин Аллаһ тәрәфиндән кәлмиш бир Мүәллим олдуғуну билирик, она көрә ки, Аллаһ онунла олмадыгда кимсә Сәнин көстәрдијин әләмәтләри ичра едә билмәз.»

3 Иса чаваб вериб она деди: «Доғрусуну, доғрусуну сәнә дејирәм: Бир кимсә јенидән* доғулмаса, Аллаһын Сәлтәнәтини көрә билмәз.»

4 Накдимон Она деди: «Бир адам гоча икән нечә доғула биләр? Мәкәр о, икинчи дәфә анасынын бәтнинә кириб доғула биләр?»

5 Иса чаваб верди: «Доғрусуну, доғрусуну сәнә дејирәм: Бир кимсә судан вә Рухдан доғулмаса, Аллаһын Сәлтәнәтинә кирә билмәз.

6 Бәдәндән доғулан бәдәндир, Рухдан доғулан руһдур.

7 Сәнә: ”Јенидән* доғулмалысыныз”, – дедјимә тәәччүбләнмә.

8 Јелистәдији јердә әсәр, онун сәсини ешидәрсән, лакин һарадан кәлиб, һараја кетдијини билмәзсән; Рухдан доғулмуш һәр адам да беләдир.»

9 Накдимон чавабында Она деди: «Бу шејләр нечә ола биләр?»

10 Иса чаваб вериб она деди: «Сән Израилин мүәллими ола-ола бу шејләри билмирсәнми?»

11 Доғрусуну, доғрусуну сәнә дејирәм: Биз билдијимизи дејирик, көрдүјүмүзә шәһадәт едирик; вә Бизим шәһадәтимизи гәбул етмирсиниз.

12 Сизә јердәки ишләр һагда дедикләримә инанмадығыныз бир һалда, көјдәкиләрдән бәһс етсәм нечә инаначагсыныз?

13 Көјдән енмиш Инсан Оғлундан башга һеч ким көјә галхмамышдыр, көјдә олан да Одур.

14 Мусанын сәһрада иланы јухары галдырдығы кими, беләчә дә Инсан Оғлу јухары галдырылмалыдыр ки,

15 Она иман едәнләрин /һеч бири һәлак олмасын,/ һамысынын әбәди һәјаты олсун.

16 Чүнки Аллаһ дүнјаны елә севди ки, ваһид Оғлуну она верди; буну она көрә етди ки, Она иман едәнләрин һеч бири һәлак олмасын, һамысынын әбәди һәјаты олсун.

17 Чүнки Аллаһ Өз Оғлуну дүнјаја она көрә көндәрмәмишдир ки, О, дүнјаја һөкм етсин. Амма она көрә көндәрмишдир ки, дүнја Онун васитәсилә хилас едилсин.

18 Она иман едән мәһкум олунмур; иман етмәјән исә габагчадан мәһкум олунмушдур, чүнки Аллаһын ваһид Оғлунун адына иман етмәмишдир.

19 Вә һөкм она көрәдир ки, дүнјаја нур кәлди вә инсанлар гаранлығы нурдан чох севдиләр, чүнки әмәлләри пис иди.

20 Һәр пислик едән, нура нифрәт едәр вә әмәлләри ашкара чыхмасын дејә нура доғру кетмәз. Чүнки әмәлләри писдир.

21 Һәгигәтә әсасән һәрәкәт едән исә, өз әмәлләринин Аллаһа әсасән ишләнмиш олдуғу бәлли олсун дејә нура кәлир.»

Җәһјанын шәһадәти

22 Бундан сонра Иса вә шакирдләри

*3, 7. Јенидән – јаһуд, ”Јухарыдан”.

Јəһудеја дијарына кəлдилəр вə Иса онларла орада галыб вəфтиз едирди.

23 Јəһја да Шалем јахынлыгында Ајнонда вəфтиз едирди, чўнки орада бол су вар иди; вə инсанлар кəлиб вəфтиз олурдулар.

24 Јəһја хələ зиндана атылма-мышды.

25 Бу арада Јəһјанын шакирдлəri илə бə'зи јəһудилəр арасында пак олма хаггында мўбахисə галхды.

26 Онлар Јəһјанын јанына кəлиб дедилəр: «Рабби! Иорданын о тајында сəнинлə олан вə хаггында шəһадət етдијин Адам инди вəфтиз едир вə һамы Онун јанына кəлир.»

27 Јəһја чавабында деди: «Инсан өзүнə кəјдэн верилмəдији халда, һеч бир шеј ала билмəз.

28 "Мэн Мəсиһ дејилəm, анчаг ондан габаг кəндəрилмишəm", – дедијим сөз үчүн сиз өзүнүз мənə шаһидлик едə билəрсиниз.

29 Кəлин киминдирсə бəј одур; бəјин јанында дуран вə она гулаг асан досту бəјин сəсиндэн чох севинир: буна көрə мəним бу севинчим тамам олду.

30 Она бəјүмək, мənə дə кичилмək кэрəkдир.»

31 Јухарыдан Кələn һамыдан үстүндүр; јердэн кələn јерə бағлыдыр вə јердэн бəһс едэр; кəјдэн Кələn һамыдан үстүндүр.

32 Нə көрүб, нə ешидибсə она шəһадət едэр; вə шəһадətини кимсə гəбул етмəз.

33 Онун шəһадətини гəбул едэн, Аллаһын хагг олдуғуна мөһүр бас-мышдыр.

34 Она көрə ки, Аллаһын кəндəр-дији Кимсə, Аллаһын кəламларыны сөјлөр; чўнки Аллаһ, Руһу өлчү илə вермəз.

35 Ата Оғулу сеvir вə һәр шеји Она эманət едир.

36 Оғула иман едəнин эбəди һəјаты вардыр; лакин Оғула итаət етмəјэн, һəјат көрмəјчəkдир, Аллаһын гəзəби онун үзəриндə галачагдыр.

ДӨРДҮНЧҮ ФӘСИЛ

Иса илə самаријалы гадын

1 ФӘРИСЕЛЛƏР Исанын Јəһјадан даһа чох шакирд элдə едиб вəфтиз етдијини ешитмишдилəр.

2 (Һалбуки, Иса Өзү дејил, шакирдлəri вəфтиз едирдилəр.)

3 Иса бундан хəбərдар олдугда, Јəһудејаны тэрк едиб Галилејаја гајытды.

4 О, Самаријадан кечмəли иди.

5 Белəликлə Јагубун өз оғлу Јусифə вермиш олдуғу тарлаја јахын олан Самаријанын Сухар адланан шəһəринə кəlди.

6 Јагубун гујусу орада иди. Иса јол кетмəkдэн јорулмушду. О, гујунун јанында отурду. Алтынчы саата* аз галмышды.

7 Самаријалы бир гадын су чəkмəјə кəlди. Иса она: «Мənə су вер ичим», – деди.

8 Чўнки шакирдлəri эрзаг алмаг үчүн шəһэрə кетмишдилəр.

9 Самаријалы гадын Она деди: «Сэн јəһуди, мən исə самаријалы бир гадын, нечə олур ки, мəндэн су истəјирсən?» (Чўнки јəһудилəр самаријалыларла тэмасда олмур.)

10 Иса чавабында она деди: «Экэр

*6. Алтынчы саат – күнорта јахуд саат 18.00 (Бах, 1:39).

сән Аллаһын ән'амыны вә сәнә "Мәнә су вер ичим", – дејәнин Ким олдуғуну билсәјдин, сән өзүн Ондан истәрдин, О да сәнә һәјат сују верәрди.»

11 Гадын Она деди: «Чәнаб, су чәкмәјә бир шејин јох, гују да дәрин; белә вәзијәтдә Сән о һәјат сујуну һарадан аларсан?»

12 Сән бу гујуну бизә верән, өзү илә оғуллары вә малгарасы орадан ичмиш олан атамыз Јагубдан даһа бөјүк-сәнми?»

13 Иса чавабында она деди: «Бу судан ичән һәр кәс јенә сусајар;

14 Мәним верәчәјим судан исә ким ичәрсә, әсла сусамаз, она верәчәјим су онда әбәди һәјата говушдуран су мән-бәји олачагдыр.»

15 Гадын Она деди: «Чәнаб, бу судан мәнә вер ки, сусамајым вә су чәкмәк үчүн даһа бураја кәлмәјим.»

16 Гадына: «Кет, әрини чағыр, бураја кәл», – деди.

17 Гадын чаваб вериб: «Әрим јохдур», – деди; Иса она деди: «Сән доғру дедин ки, "Әрим јохдур",

18 Чүнки сәнин беш әрин олуб вә инди сәнинлә јашајан әрин дејилдир; сән буну доғру сөјләдин.»

19 Гадын Она деди: «Чәнаб, көрүрәм ки, Сән пејғәмбәрсән.

20 Аталарымыз бу дағда ибадәт едибләр, сиз исә дејирсиниз ки, ибадәт етмәк јери Јерусәлимдәдир.»

21 Иса она деди: «Гадын, Мәнә инан, елә вахт кәлир ки, о заман Атаја нә бу дағда, нә дә Јерусәлимдә ибадәт едәчәксиниз.

22 Сиз билмәдијинизә ибадәт едирсиниз, биз билдијимизә ибадәт едирик; чүнки гуртулуш јәһудиләр-дәндир.

23 Амма һәгиги ибадәт едәнләрин Атаја руһән вә һәгигәтән ибадәт едәчәкләри саат кәлир вә кәлди дә. Чүнки Ата Өзүнә бу чүр ибадәт едәнләр ахтарыр.

24 Allah Рухдур вә Она ибадәт едәнләрин руһән вә һәгигәтән ибадәт етмәләри кәрәкдир.»

25 Гадын Она деди: «Билирәм ки, Христос адланан Мәсиһ кәләчәкдир вә О, кәлдикдә бизә һәр шеји билдирәчәкдир.»

26 Иса она деди: «Сәнинлә данышан Мән, Ојам.»

27 Бу арада шакирдләри кәлдиләр. Исанын бир гадынла сөһбәт етмәсинә тәәчүб етдиләр; бунунла бәрабәр һеч бири: «Нә тәләб едирсән?», јахуд: «Нә үчүн о гадынла сөһбәт едирсән?» демәди.

28 О вахт гадын сәһәнкини атыб шәһәрә кетди вә халга деди:

29 «Кедин, етдијим бүтүн ишләри мәнә сөјләјән Адама бахын, көрүн доғруданмы О, Мәсиһдир?»

30 Онлар да шәһәрдән чыхыб Исанын јанына кетдиләр.

31 Бу арада шакирдләр: «Рабби, *бир шеј је*», – дејә Ондан хаһиш етдиләр.

32 Иса исә онлара: «Мәндә елә јемәк вардыр ки, ону сиз билмәзсиниз», – деди.

33 Буна көрә дә шакирдләр бир-бириләринә: «Кимсә Она јемәк кәтирибми?» – дејирдиләр.

34 Иса онлара деди: «Мәним јемәјим Мәни Көндәрәнин ирадәсини јеритмәк вә Онун ишини тамам-ламагдыр.

35 Сиз, "Бичинин кәлмәсинә дөрд ај вар", – демирсинизми? Будур, сизә

дејирәм: Көзләринизи галдырын, бичилмәк үчүн ағармыш тарлалара бахын.

36 Әкән дә, бичән дә бирликдә севинсинләр дејә, бичән эмәк һаггы алыр вә әбәди һәјат үчүн мәһсул топлајыр.

37 Чүнки белә һалда: ”Бири әкәр, дикәри бичәр” – мәсәли һаггы дејилмишдир.

38 Мән сизи эмәк сәрф етмәдијиниз шеји бичмәјә көндәрдим; башгалары эмәк сәрф етдиләр вә сиз онларын эмәјинә шәрик олдунуз.»

39 «Етдијим бүтүн ишләри мәнә сөјләди», – дејә шәһадәт едән гадынын сөзүнә көрә о шәһәрдә самаријалыларын бир чоһу Исаја иман етдиләр.

40 Буна көрә дә Самаријалылар Онун јанына кәлиб Ондан хаһиш етдиләр ки, О онларла галсын; О да орада ики күн галды.

41 Даһа бир чоһлары Исанын сөзүнә көрә иман етдиләр.

42 Гадына дејирдиләр: «Бизим иман етмәјимиз артыг сәнин сөзләринә көрә дејил, чүнки биз өзүмүз ешитдик вә билирик ки, дүнјанын һәгиги Хиласкары Будур.»

Һөкмдар әсабәсинин оғлу сағалдылыр

43 Ики күндән сонра Иса орадан чыхыб Галилејаја кетди.

44 Чүнки пејғәмбәрин өз мәмләкәтиндә етибары олмадығына Иса өзү шәһадәт етмишди.

45 Галилејаја кәлдикдә, галилејалылар Ону гәбул етдиләр. Јерусәлимдә бајрам әснасында етдији һәр

шеји көрмүшдүләр; чүнки онлар да бајрама кетмишдиләр.

46 Беләликлә, Иса сују шәраба дөндәрдији Галилејанын Гана кәндинә јенә кәлди. Кефернаһумда һөкмдарын бир әсабәси вар иди, онун оғлу хәстә иди.

47 О, Исанын Јәһудејадан Галилејаја кәлмиш олдугуну ешитдикдә јанына кетди вә јалварды ки, кәлиб оғлуну сағалтсын; чүнки оғлу өлүм ајағында иди.

48 Иса она деди: «Әламәтләр вә харигәләр көрмәјинчә иман етмәјәчәксиниз.»

49 Һөкмдарын әсабәси Она деди: «Чәнаб! Ушағым өлмәздән әввәл кәл!»

50 Иса она: «Кет, оғлун јашајыр», – деди. Адам Исанын она дедији сөзә иман едиб кетди.

51 Јолда гуллары она раст кәлиб: «Оғлун јашајыр», – дејә хәбәр вердиләр.

52 Огулларындан сорушду ки, оғлу нә вахт јахшылашмаға башлады. Онлар да дедиләр: «Дүнән, тәгрибән једдинчи саатда* гыздырма ону тәрк етди.»

53 Ата о заман анлады ки, бу, Исанын она «Оғлун јашајыр», – дедији вахтда баш вермишдир. Вә өзү илә бәрабәр бүтүн аиләси иман етди.

54 Бу, Исанын Јәһудејадан Галилејаја кәлиб, көстәрдији икинчи әламәт иди.

*52. Једдинчи саат – Саат 13.00, јаһуд 19.00 (бах 1:39).

БЕШИНЧИ ФӘСИЛ

Һовуздакы хәстә сағалдылыр

1 БУНДАН сонра, јәһудиләрин бир бајрамы башлајырды вә Иса Јеру-сәлимә кетди.

2 Јерусәлимдә Гојун Гапысы јанында, ибрани дилиндә Бејтһасда дејилән вә беш өртүлү кечиди олан бир һовуз вар иди.

3 Бу кечидләрдә хәстә, кор, топал, инфлич олмуш чохлу адам јатарды /вә сујун тәрпәнишини көзләјәрди.

4 Чүнки Рәббин бир мәләји арасыра һовуза кириб, сују далғаландырымыш, су далғаланаркән һовуза кирән илк адам һәр һансы бир хәстәлијә тутулмушса, сағалырымыш./

5 Отуз сәккиз илдән бәри хәстәлијә дүчар олмуш бир адам да орада иди.

6 Иса онун јатдығыны көрүб узун заман хәстәлик чәкдијини дә биләрәк она: «Сағалмаг истәјирсәнми?» – деди.

7 Хәстә Она чаваб верди: «Чәнаб, су далғаланаркән мәни һовуза салачаг кимсәм јохдур; вә мән чатынча башгасы мәнән габаг ораја енир.»

8 Иса она деди: «Дур, дөшәјини көтүр вә јери!»

9 Адам о анда сағалды вә дөшәјини көтүрүб јериди. О күн шәнбә күнү иди.

10 Буна көрә јәһуди идарәчиләр* сағалмыш адама дедиләр: «Шәнбә күнүдүр, сәнә дөшәјини көтүрмәк чаиз дејилдир.»

11 Амма о онлара чаваб верди: «Мәни сағалдан Адам мәнә: ”Дөшәјини көтүр вә јери!” – деди.»

12 Ондан сорушдулар: «Сәнә: ”Дөшәјини көтүр вә јери!” – дејән Адам кимдир?»

13 Амма сағалан адам Онун ким олдуғуну билмирди, чүнки о јердә чохлу адам олдуғундан Иса кәнара чәкилмишди.

14 Бундан сонра Иса адамы мәбәддә тапыб деди: «Будур, сән шәфа тапдын, артыг күнаһ ишләтмә ки, сәнә даһа бир пислик олмасын.»

15 Адам кедиб, јәһуди идарәчиләрә билдирди ки, ону сағалдан Исадыр.

16 Јәһуди идарәчиләр буна көрә Исаны тәғиб едиб өлдүрмәк истәјирдиләр ки, белә ишләри шәнбә күнүндә едир.

17 Иса исә онлара деди: «Атам индијәдәк ишләмәкдәдир, Мән дә ишләјирәм.»

18 Јәһуди идарәчиләр бу сәбәбдән Ону өлдүрмәји даһа да гәт етдиләр, чүнки О јалныз шәнбә күнүнү позмагла кифәјәтләнмәди, һәм дә Аллаһын Онун Атасы олдуғуну сөјләјәрәк Өзүнү Аллаһа тај етди.

Һәјат верән Иса

19 Бунун үчүн Иса онлара чаваб вериб деди: «Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Оғул, Атанын етдијини көрдүјү шејләрдән башга Өзүндән бир шеј едә билмәз, чүнки Ата нә едәрсә, Оғул да ону ејни шәкилдә едәр.

20 Чүнки Ата Оғулу сеvir вә бүтүн етдикләрини Она көстәрир; вә сиз тәәччүб ичиндә галасыңыз дејә, Она бунлардан даһа бөјүк ишләр көстәрәчәкдир.

21 Она көрә ки, Ата өлүләри дирилдиб, онлара һәјат вердији кими, Оғул

*10. Јәһуди идарәчиләр – һәрфи тәрчүмә, ”Јәһудиләр” (бах ајрыча 5: 15, 16, 18).

да истәдији кимсәләрә һәјат верир.

22 Чүнки Ата һеч кимә һөкм етмәз, лакин бүтүн һөкмү Оғула вермишдир ки,

23 Намы Атаја һөрмәт етдији кими, Оғула да һөрмәт етсин. Оғула һөрмәт етмәјән, Ону көндәрән Атаја да һөрмәт етмәз.

24 Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Мәним сөзүмү динләјиб Мәни Көндәрәнә иман едәнин әбәди һәјаты вардыр вә мәнкум едилмәз, лакин өлүмдән һәјата кечмишдир.

25 Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Аллаһын Оғлунун сәсини өлүләрин ешидәчәкләри саат кәлир вә артыг кәлмишдир вә ешидәнләр јашајачаглар.

26 Чүнки Атанын Өзүндә һәјат олдуғу кими, Өзүндә һәјат олмаг хүсусијјәтини Оғула да верди.

27 Вә һөкм етмәк сәләһијјәтини Она верди, чүнки О, Инсан Оғлудур.

28 Буна тәәччүбләнмәјин, чүнки елә бир саат кәлир ки, гәбирләрдә оланларын һамысы Онун сәсини ешидәчәкләр вә *гәбирләриндән* чыхачаглар.

29 Јахшылыг едәнләр дирилиб һәјата говушачаглар, пислик едәнләр исә дирилиб һөкмә дүчар олачаглар.

Исаја шәһадәт

30 Мән Өз-Өзүмдән бир шеј едә билмәрәм; ешитдијим кими һөкм едирәм вә Мәним һөкмүм доғрудур, она көрә ки, мәгсәдим өз ирадәми дејил, Мәни көндәрәнин ирадәсини јеринә јетирмәкдир.

31 Экәр Мән Өзүм үчүн шәһадәт едирәмсә, шәһадәтим доғру дејилдир.

32 Мәним үчүн шәһадәт едән баш-

гасыдыр; вә Мәним үчүн етдији шәһадәтин доғру олдуғуну билирәм.

33 Сиз Јәһјанын јанына адамлар көндәрдиниз вә о, һәгигәтә шәһадәт етди.

34 Инсандан шәһадәт гәбул етдијим үчүн дејил, анчаг хилас оласыңыз дејә бунлары сөјләјирәм.

35 Јәһја, јанан вә нур сачан чыраг иди; вә сиз бир мүддәт онун ишығында шадлыг етмәк истәдиниз.

36 Лакин Мәндә олан шәһадәт Јәһјанынкындан даһа бөјүкдүр; чүнки Атанын Мәнә ичра етмәк үчүн тапшырдығы бу ишләр, инди етдијим ишләр, Мәним Ата тәрәфиндән көндәрилдијимә шәһадәт едир.

37 Мәни көндәрән Атанын Өзү дә Мәним үчүн шәһадәт етмишдир. Сиз һеч бир заман нә Онун сәсини ешитдиниз, нә дә Онун үзүнү көрдүнүз.

38 Вә Онун сөзү сиздә галмыр; чүнки Онун көндәрдији Адама иман етмирсиниз.

39 Мүгәддәс Јазылары арашдырырсыңыз, чүнки әбәди һәјата онларла малик олачағынызы фикирләширсиниз; Мәним һаггымда шәһадәт едәнләр дә онлардыр.

40 Сиз исә һәјатынызын олмасы үчүн Мәнә тәрәф кәлмәк истәмирсиниз.

41 Инсанлардан иззәт гәбул етмирәм.

42 Амма сизи таныјырам, дахилиниздә Аллаһ севкиси јохдур.

43 Мән Атамын наминә кәлдим вә Мәни гәбул етмирсиниз; экәр бир башгасы өзү наминә кәлирсә, ону гәбул едирсиниз.

44 Сиз бири-бириниздән иззәт гәбул едиб бир олан Аллаһдан кәлән иззәти

ахтармадығыңыз бир Һалда, нечә иман едә биләрсиниз?

45 Фикирләшмәјин ки, Мән сизи Атанын гаршысында иттиһам едәчәәм. Сизи иттиһам едән, үмид бағладығыңыз Мусадыр.

46 Чүнки, әкәр сиз Мусаја иман етмиш олсајдыңыз, Мәнә дә иман едәрдиниз; она көрә ки, о, Мәним һаггымда јазмышдыр.

47 Лакин әкәр онун јаздығларына иман етмирсинизсә, Мәним сөзләримә нечә иман едәрсиниз?»

АЛТЫНЧЫ ФӘСИЛ

Иса беш мин адамы дојуруп

(Матта 14:13-21, Марк 6:30-44,
Лука 9:10-17)

1 БУ ишләрдән сонра Иса Галилеја (Тиберија) көлүнүн обири тајына кетди.

2 Бөјүк бир издиһам Онун ардынча кәлирди, чүнки хәстәләр үзәриндә көстәрдији мө'чүзәләри көрүрдүләр.

3 Иса даға чыхыб орада шакирдләри илә отурду.

4 Јәһудиләрин пасха бајрамы јахынлашырды.

5 Иса көзләрини галдырыб, јанына бөјүк бир издиһамын топлашдығыны көрдүкдә Филипә деди: «Бунлары једиртмәк үчүн һарадан чөрәк сатын алаг?»

6 Буну да ону сынамаг үчүн сөјләди, чүнки нә едәчәјини Өзү билирди.

7 Филип Она чаваб верди: «Онларын һәрәсинә бир аз чатсын дејә, ики јүз динарлыг чөрәк дә бәс етмәз.»

8 Шакирдләриндән бири, Шимон Петерин гардашы Андреј Исаја деди:

9 «Бурада беш арпа чөрәји илә ики балығы олан бир ушаг вар; амма бу гәдәр адама бу нәдир?»

10 Иса: «Халгы јерә отурдун», – деди. О јердә бол от вар иди. Халг да отурду. Кишиләрин сајы тәгрибән беш мин иди.

11 О заман Иса чөрәкләри көтүрдү вә шүкран дуасы етдикдән сонра /шакирдләринә пајлады, шакирдләр дә/ отуранлара пајлады; балығлардан да ким нә гәдәр истәјирди, пајладылар.

12 Онлар дојдугда, Иса шакирдләринә деди: «Һеч бир шеј зај олмасын дејә, артыг галан тикәләри топлајын.»

13 О беш арпа чөрәјиндән јејәнләрин габағындан галан тикәләри топладылар вә бунларла он ики сәбәт долдурдулар.

14 Онда Исанын көстәрдији мө'чүзәни көрән халг: «Доғрудан да дүнјаја кәлмәли олан Пејғәмбәр Будур!» – деди.

15 Иса да, онларын Ону Һөкмдар етмәк үчүн кәлиб зорла апармаг истәдикләрини билиб, јенә тәк-тәнһа даға чәкилди.

Иса су үзәриндә јеријир

(Матта 14:22-33, Марк 6:45-52)

16 Ахшам олдугда шакирдләри көлә ендиләр.

17 Бир гајыға миниб көлүн о бири саһилинә, Кефернаһума тәрәф кедирдиләр. Артыг гаранлыг чөкмүшдү, лакин Иса һәлә онларын јанына кәлмәмишди.

18 Күчлү бир күләк әсдијиндән, көл далғалы иди.

19 Ијирми беш вә ја отуз стади* јол

*19. Тәгрибән 5-6 километр.

кетдикдән сонра, Исанын көл үзәриндә јеридијини вә гајыға јахынлашдығыны көрүб горхдулар.

20 Иса исә онлара: «Мәнәм, горхмајын!» – деди.

21 Ону гајыға көтүрмәк истәдиләр, елә о андача гајыг кетдикләри саһилә чатды.

22 Ертәси күн көлүн о тајында галан халг көрдү ки, орада Исанын шакирдләринин миндији гајыгдан башга гајыг јохдур. Иса исә Өз шакирдләри илә гајыға минмәмишди. Шакирдләри өзләри кетмишдиләр.

23 Бу арада Тиберијадан дикәр гајыглар Рәбб *Иса* шүкүр етдикдән сонра, чөрәк једикләри јерин јахынлығына кәлдиләр.

24 Беләликлә, халг Исанын вә шакирдләринин орада олмадығларыны көрүб, гајыглара минди вә Исаны ахтара-ахтара Кефернаһума кәлди.

Һәјат чөрәји

25 Исаны көлүн о бири тајында тапдыгда, Она: «Рабби, бураја нә вахт кәлдин?» – дедиләр.

26 Иса онлара чавабында деди: «Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Мөчүзәләри көрдүјүнүзә көрә дејил, чөрәк јејиб дојдуғунуза көрә Мәни ахтарырсыныз.

27 Фани јемәк үчүн дејил, әбәди һәјат верән баги јемәк үчүн чалышын, ону сизә Инсан Оғлу верәчәкдир; чүнки Ата Аллах, Она Өз мөһрүнү басмышдыр.»

28 Белә олдугда Исаја дедиләр: «Аллаһын тәләб етдији ишләри јаратмаг үчүн биз нә етмәлијик?»

29 Иса чавабында онлара деди:

«Аллаһын тәләб етдији иш будур: Онун көндәрдији Адама иман едәсиниз.»

30 Исаја дедиләр: «Сәни көрүб Сәнә иман кәтирмәјимиз үчүн, Сән нә әләмәт көстәрәчәксән? Нә едәчәксән?

31 Аталарымыз сәһрада манна* једиләр, нечә ки јазылмышдыр: ”Јемәк үчүн онлара көјдән чөрәк верди.”»

32 Иса онлара деди: «Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Сизә көјдән чөрәји Муса вермәди, сизә көјдән һәгиги чөрәји верән Атамдыр.

33 Чүнки Аллаһын чөрәји көјдән енән вә дүңјаја һәјат верәндир.»

34 Она дедиләр: «Чәнаб, бизә даим белә чөрәк вер.»

35 Иса онлара деди: «Мән һәјат чөрәјијәм, Мәним јаныма кәлән әсла ачмаз вә Мәнә иман едән әсла сусамаз.

36 Лакин Мән сизә дедим ки, Мәни көрдүңүз вә иман етмирсиниз.

37 Атамын Мәнә вердикләринин һамысы Мәним јаныма кәләчәк вә Мәним јаныма кәләни әсла рәдд етмәрәм.

38 Чүнки Мәним ирадәми дејил, Мәни көндәрән Атамын ирадәсини јеринә јетирмәк үчүн көјдән ендим.

39 Мәни Көндәрәнин ирадәси исә одур ки, Онун Мәнә вердикләриндән һеч бирини итирмәјим, анчаг сон күндә онлары дирилдим.

40 Чүнки Атамын ирадәси будур ки, Оғулу көрүб Она иман едән һәр кәсин әбәди һәјаты олсун; вә Мән беләләрини сон күндә дирилдәчәјәм.»

41 Буна көрәјәһудиләр: «Мән көјдән енән чөрәјәм», – дедији үчүн дејиндиләр:

*31. Манна – Мусанын рәһбәрлији алтында сәһрада долашан исраиллиләрә Аллах тәрәфиндән көндәрилән азуғ.

42 «Атасыны вә анасыны таныды-гымыз Лусифин оғлу Иса дежилми? Инди нечә олур ки, ”Көждән ендим”, – дејир?”

43 Иса чавабында онлара деди: «Аранызда дејинмәјин.

44 Экәр Мәни көндәрән Атам чәлб етмирсә, һеч ким Мәним јаныма кәлә билмәз. Мәним јаныма кәләни дә сон күндә дирилдәчәјәм.

45 Пејғәмбәрләрин китабларында: ”Онларын һамысыны да Аллаһ өјрәдәчәкдир” дејә јазылмышдыр. Атамы ешидиб, өјрәнән һәр кәс Мәним јаныма кәләчәкдир.

46 Бу о демәк дејилдир ки, Атаны кимсә көрмүшдүр; анчаг Аллаһын јанындан Кәлән, Атаны көрмүшдүр.

47 Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: /Мәнә/ иман едәнин әбәди һәјаты вардыр.

48 Мән һәјат чөрәјижәм.

49 Аталарыңыз сәһрада манна једиләр вә өлдүләр.

50 Көјләрдән кәлән чөрәк исә еләдир ки, ондан јејән өлмәз.

51 Мән көјдән енмиш олан, һәјат бәхш едән чөрәјәм; экәр бир адам бу чөрәкдән јејәрсә, әбәди јашајачагдыр. Дүңјанын һәјаты үчүн верәчәјим чөрәк дә Өз әтимдир.»

52 Буна көрә дә јәһудиләр: «Бу Адам јемәк үчүн Өз әтини бизә нечә верә биләр?» – дејә бир-бириләри илә мүбаһисә етмәјә башладылар.

53 Иса исә онлара деди: «Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Инсан Оғлунун әтини јејиб, ганыны ичмәдикчә, дахилиниздә һәјат олмаз.

54 Мәним әtimi јејиб, ганымы ичәнин әбәди һәјаты вардыр; Мән дә ону сон күндә дирилдәчәјәм.

55 Чүнки Мәним әтим һәгиги гида вә ганым һәгиги ичкидир.

56 Мәним әtimi јејиб, ганымы ичән Мәндә јашар вә Мән дә онда.

57 Дири олан Ата Мәни көндәрдији, Мән дә Ата васитәси илә јашамагда олдуғум кими, Мәни јејән дә Мәним васитәмлә јашајачагдыр.

58 Бу, көјдән енмиш чөрәкдир, аталарынызын једији /манна/ кими дејилдир. Онлар өлдүләр; бу чөрәји јејән әбәди јашајачагдыр.»

59 Бунлары Кефернаһумда синагогда тәлим верәрәк, сөјләди.

Бир чох адам Исаны тәрк едир

60 Шакирдләриндән бир чоху буну ешитдикдә: «Бу чәтин* сөздүр. Ону ким динләјә биләр?» – дедиләр.

61 Лакин Иса шакирдләринин буна дејиндикләрини дахилиндә дујараг онлара: «Бу сизи бүдрәдирми*?» – деди.

62 Бәс, экәр Инсан Оғлунун әввәлчәдән олдуғу јерә галхдығыны көрсәниз нечә?

63 Һәјат верән руһдур; чисмани тәбиәт һеч бир шејә јарамаз; сизә сөјләмиш олдуғум сөзләр руһдур вә һәјатдыр.

64 Амма сизин аранызда иман етмәјәнләр дә вардыр.» Чүнки Иса кимин имансыз олдуғуну, вә кимин Ону әлә верәчәјини әввәлчәдән биллирди.

65 Вә деди: «Буна көрә сизә дедим ки: Экәр Ата она *имкан* вермәсә, һеч кимсә Мәним јаныма кәлә билмәз.»

66 Бу замандан етибарән шакирд-

*60. Башга сөзлә, чәтин дәрк едилә билән сөз.

*61. бүдрәдир – јәни, чашдырыр.

ләриндән бир чоху Ондан ажрылыб, артыг Оунла кэзмирди.

67 Буна көрә Иса Оникиләрә деди: «Јохса сиз дә кетмәк истәјирсиниз?»

68 Шимон Петер Она чаваб верди: «Ја Рәбб, биз кимин јанына кедә билләрик? Эбәди һәјатын сөзләри Сәндәдир.

69 Биз дә иман етдик вә билирик ки, јашајан Аллаһын Оғлу Мәсиһ* Сәнсэн.»

70 Иса онлара чаваб верди: «Сиз Оникиләри Мән сечмәдимми? Амма сизләрдән бири иблисдир.»

71 Шимонун оғлу Јәһуда Искаротдан бәһс едирди; чүнки Оникиләрдән бири икән, Исаны әлә верәчәк олан о иди.

ЈЕДДИНЧИ ФӘСИЛ

Иса Јерусәлимә кедир

1 БУНДАН сонра Иса Галилејада кәзирди. Јәһудејада кәзмәк истәмирди. Чүнки јәһуди идарәчиләр* Ону өлдүрмәк истәјирдиләр.

2 Јәһудиләрин чардаг бајрамы* јахынлашырды.

3 Гардашлары Она дедиләр: «Бурадан чыхыб, Јәһудејаја кет ки, шакирләрин дә етдијин ишләри көрсүнләр.

4 Чүнки өзүнү мәшһур етмәк истәјән адам, иши кизличә көрмәз; әкәр Сән белә ишләр едирсәнсә, Өзүнү дүнјаја көстәр.»

*69. јашајан Аллаһын Оғлу Мәсиһ – ән әски мәтнләрдә, "Аллаһын Мүгәддәси".

*1. јәһуди идарәчиләр – һәрфи тәрчүмә, "јәһудиләр". Бах ажрыча 7:13, 15.

*2. Чардаг бајрамы – јәһудиләрин сәһрада долашыб, чардагларда јашадығы заманы анма бајрамы.

5 Чүнки гардашлары да Она иман етмирдиләр.

6 Бу сәбәбдән Иса онлара деди: «Мәним вахтым һәлә кәлмәјиб; сизин вахтыңыз исә даим ујғундур.

7 Дүнја сизә нифрәт едә билмәз, Мәнә исә нифрәт едир; чүнки Мән дүнјанын ишләринин пис олдуғуна шәһадәт едирәм.

8 Сиз бу бајрама кедин; Мән исә бу бајрама һәлә кетмирәм, чүнки Мәним вахтым һәлә тамам кәлмәјиб.»

9 Бу сөзләри /онлара/ сөјләди вә Галилејада галды.

10 Лакин Оун гардашлары бајрама кетдикдә, Өзү дә о вахт ачыг јох, кизли олагаг бајрама кетди.

11 Јәһудиләр дә Ону бајрамда ахтарыб: «О һарададыр?» – дејирдиләр.

12 Халг арасында Оун һаггында чохла деди-году вар иди. Бәзиләри: «Јахшы адамдыр», башгалары: «Хејр, халгы алдадыр» – дејирдиләр.

13 Лакин јәһуди идарәчиләрин горхусундан кимсә Оун һаггында ачыг сөз сөјләмирди.

14 Бајрамын јарысында Иса мәбәдә кедиб тәлим верирди.

15 Јәһуди идарәчиләр буна тәәччүбләниб дејирдиләр: «Һеч тәһсил алмамыш олдуғу бир һалда, бу Адам Мүгәддәс Јазылары нечә билир?»

16 Иса да онлара чаваб вериб деди: «Вердијим тәлим Мәним дејил, Мәни Көндәрәниндир.

17 Ким Оун ирадәсини јеритмәк истәјәрсә, өјрәтдикләримин Аллаһданмы олдуғуну, јохса Өзүмдәнми сөјләдијими биләчәкдир.

18 Өзүндән сөјләјән, өзүнә иззәт ахтарар; Ону Көндәрәнә иззәт ахтаран исә дүзүнү сөјләр вә Онда јалан јохдур.

19 Сизэ Мүгәддәс Гануну Муса вермәдими? Лакин сизләрдән һеч ким Гануна эмәл етмир. Нә үчүн Мәни өлдүрмәјә чалышырсыныз?»

20 Халг чаваб верди: «Сәндә чинми вар? Ким Сәни өлдүрмәјә чалышыр?»

21 Иса чаваб олараг онлара деди: «Мән бир иш көрдүм вә һамыныз буна тәәччүбләнисиниз.

22 Муса сизэ сүннәти верди (лакин бу һеч дә Мусадан дејил, аталарыныздандыр); буна көрә, сиз шәнбә күнү адамы сүннәт едирсиниз.

23 Әкәр Мусанын Гануну позулмасын дејә, шәнбә күнүндә адам сүннәт едилирсә, шәнбә күнүндә бир адамы тамам сағалтдығым үчүнмү Мәнә һиддәтләнисиниз?

24 Заһирә көрә һөкм етмәјин; әдәләтлә һөкм един.»

Иса Мәсһдирми?

25 Буна көрә Јерусәлимлиләрдән бә'зиси деди: «Өлдүрмәк үчүн ахтардығлары бу дејилми?!

26 Будур, О ачыгча сөјләјир, Она бир шеј демирләр. Јохса рәисләр Онун Мәсһ олдуғуну керчәкдән гәбул етдиләр?

27 Амма бу Адамын һарадан олдуғуну билирик, һалбуки Мәсһ кәлдикдә Онун һарадан олдуғуну һеч ким билмәјәчәк.»

28 Мәбәддә тәлим вермәкдә олан Иса да нида едиб деди: «Һәм Мәни таныјырсыныз, һәм дә һарадан олдуғуму билирсиниз; вә Мән Өзүм Өзлүјүмдән кәлмәдим, амма Мәни Көндәрән һаггдыр вә сиз Ону танымырсыныз.

29 Мән Ону таныјырам, чүнки Онданам вә О Мәни көндәрди.»

30 Буна көрә Ону тутмаға чалышдылар, лакин һеч ким Она әл атмады, чүнки Онун сааты һәлә чатмамышды.

31 Амма халгдан бир чоһу Она иман едиб деди: «Мәсһ кәләндә Бунун етдикләриндән даһа чоһму әләмәтләр көстәрәчәкдир?»

32 Фәрисејләр халгын Иса һаггында бу кими шејләр дедијини ешитдиләр вә баш каһинләрлә фәрисејләр Ону тутмаг үчүн мүһафизләри көндәрдиләр.

33 Иса исә онлара деди: «Аз бир мүддәт даһа сизинләјәм, сонра Мәни Көндәрәнин јанына кедәчәјәм.

34 Сиз Мәни ахтарачаг, лакин тапмајачагсыныз вә Мән олдуғум јерә сиз кәлә билмәзсиниз.»

35 Бунун үчүн јәһудиләр өз араларында дедиләр: «Бу Адам һараја кедәчәк ки, биз Ону тапа билмәјәчәјик? Јуналар* арасына пәрән-пәрән салынымыш јәһудиләрин јанына кедиб јуналарамы тәлим верәчәк?

36 "Сиз Мәни ахтарачаг, лакин тапмајачагсыныз вә Мән олдуғум јерә сиз кәлә билмәзсиниз", – дедији бу сөз нә демәкдир?»

37 Бајрамын сон, мөһтәшәм күнүндә Иса дуруб нида етди: «Ким сусајыбса, јаныма кәлиб ичсин.

38 Мүгәддәс Јазыларда дејилдији кими, "Мәнә иман едәнин ичиндән һәјат бәхш едән сулар ахачаг."»

39 Буну Она иман едәнләрин алачағлары Рух һаггында сөјләди; чүнки Мүгәддәс Рух һәлә /онлара/ верилмәмишди; чүнки Иса һәлә иззәт газанмамышды.

40 Халгын ичиндән бә'зиләри бу

*35. Гәдим јәһудиләр инсанлары ики гисмә бөлүрдүләр – јәһуди вә јуналар.

сөзлэри ешитдиклэри заман: «Бу, хэгийгэтэн *көзлэнилэн* Пејғәмбәрдир», – дедиләр.

41 Башгалары: «Бу Мәсиһдир», – дедиләр; лакин бәзиләри дедиләр: «Нә? Мәсиһ Галилејаданмы кәләчәк?»

42 Мүгәддәс Јазыларда: “Мәсиһ Давудун нәслиндән, Давудун јашадығы Бејтлехем кәндиндән кәләчәк”, – дејилмәмишдирми?»

43 Беләликлә, Иса һаггында халг арасында фикир ажрылығы јаранды.

44 Онлардан бәзиләри Ону тутмаг истәдиләр, лакин һеч ким Она әл атмады.

Јәһуди идарәчиләрин имансызлығы

45 Буна көрә мұһафизләр баш каһинләрлә фәрисәјләрин јанына гајытдылар. Мұһафизләрә: «Нә үчүн Ону кәтирмәдиниз?» – дедиләр.

46 Мұһафизләр чаваб вердиләр: «/Инсанлар арасында/ бу Адам кими данышан әсла олмамышдыр.»

47 Фәрисејләр онлара дедиләр: «Јохса сиз дә алдандынызмы?»

48 Мәкәр рәисләрдән јахуд фәрисејләрдән бири Она иман етдими?»

49 Мүгәддәс Ганундан бихәбәр олан бу халг исә мәл’ундур.»

50 Исанын јанына кечә кәлән вә онлардан бири олан Накдимон деди:

51 «Мәкәр ганунумуз, әввәлчәдән инсаны динләјиб нә етдијини билмәјинчә она һөкм едәрми?»

52 Чаваб вериб она дедиләр: «Јохса сән дә Галилејадансан? Арашдыр вә көрәрсән ки, Галилејадан пејғәмбәр чыхмаз.»

//53 Вә һәр кәс өз евинә кетди.

СӘККИЗИНЧИ ФӘСИЛ

Зина едәркән јахаланан гадын

1 ИСА исә Зејтун дағына кетди.

2 Ертәси күн еркән јенә мәбәдә кәлди; бүтүн халг јанына топлашды, О да отуруб онлара тәлим вермәкдә иди.

3 Дин алимләри вә фәрисејләр зина үстүндә тутулмуш бир гадыны кәтирдиләр; ону ортаја чыхарага,

4 Исаја дедиләр: «Мүәллим, бу гадын зина едәркән јахаланды.

5 Муса Ганунда бизә әмр етмишдир ки, бунун кимиләри дашлајаг; бәс Сән нә дејирсән?»

6 Исаны сынајыб ону иттиһам етмәк үчүн бир шеј тапсынлар дејә, буну дедиләр. Амма Иса әјилиб бармағы илә јерә јазы јазырды.

7 Ондан сорушмаға давам етдикдә Өзүнү дикәлдиб, онлара деди: «Сизләрдән ким күнаһсыздырса, она биринчи даш атсын.»

8 Вә јенә әјилиб јерә јазы јазырды.

9 Буну ешитдикләри заман, /вичданлары илә мәһкум олунараг,/ ағсагаллардан тутмуш /ән кичијинә гәдәр/ бир-биринин ардынча орадан чыхдылар. Исаны тәк гојдулар, гадын да ортада иди.

10 Иса Өзүнү дикәлдиб гадындан /башга һеч кими көрмәјәрәк, ондан/ сорушду: «Гадын, бәс сәнин иттиһамчыларын һаны? Мәкәр сәни һеч ким мұһакимә етмәдими?»

11 Гадын: «Һеч ким, Чәнаб», – деди. Иса: «Мән дә сәни мұһакимә етмирәм; кет, бундан сонра күнаһ ишләтмә», – деди.//

Доғру шәһадәт

12 Иса онлара јенә хитаб едәрәк, деди: «Мән дүнјанын Нурујам; Мәним ардымча кәлән гаранлығда јери-мәјәчәк вә онда һәјат нуру олачағ.»

13 Фәрисејләр Она дедиләр: «Сән Өзүн Өз һаггында шәһадәт едирсән; Сәнин шәһадәтин доғру дејилдир.»

14 Иса чавабында онлара деди: «Мән Өзүм Өз һаггымда шәһадәт едирәмсә дә, Мәним шәһадәтим доғрудур; чүнки Мән һарадан кәл-дијими вә һараја кедәчәјими билирәм; сиз исә һарадан кәлдијими вә һараја кедәчәјими билмәзсиниз.

15 Сиз инсанларын өлчүсү илә* һөкм едирсиниз; Мән һеч кимә һөкм етмирәм.

16 Вә әкәр Мән һөкм етсәм белә, Мәним һөкмүм доғрудур; чүнки *бу һөкмдә* тәк дејиләм, Мән вә Мәни көндәрән Ата бирик.

17 Ики адамын шәһадәтинин доғру олдуғу сизин ганунунузда да јазыл-мышдыр.

18 Мән Өзүм Өз һаггымда шәһадәт едирәм; вә Мәни көндәрән Ата да Мәним үчүн шәһадәт едир.»

19 О вахт Она дедиләр: «Атан һарададыр?» Иса чаваб верди: «Сиз нә Мәни, нә дә Атамы таныјырсыныз; әкәр Мәни танысајдыныз, Атамы да танымыш олардыныз.»

20 Иса бу сөзләри мәбәддә, ианә топланан јердә сөјләди. һеч ким дә Ону тутмады, чүнки һәлә Онун сааты тамам олмамышды.

21 Јенә онлара деди: «Мән кедирәм, сиз Мәни ахтарачагсыныз вә өз күнаһыныз ичиндә өләчәксиниз; Мәним

кедәчәјим јерә сиз кәлә билмәзсиниз.»

22 Бу арада јәһудиләр дедиләр: «Мәкәр О Өзүнү өлдүрәчәкми ки: ”Мәним кедәчәјим јерә сиз кәлә билмәзсиниз”, – дејир?»

23 Онлара деди: «Сиз ашағыдан-сыныз, Мән јухарыданам; сиз бу дүнјадансыныз, Мән бу дүнјадан дејиләм.

24 Буна көрә дә сизә: ”Күнаһларыныз ичиндә өләчәксиниз” дедим. Чүнки Мән Ојам*. Буна иман етмәсәниз, күнаһларыныз ичиндә өләчәксиниз.»

25 Она: «Сән кимсән?» – дедиләр. Иса онлара деди: «Башланғычдан бу јана сизә нә дедимсә, Ојам.

26 һаггынызда сөјләјәчәк вә һөкм едәчәк чох шејләрим вар; лакин Мәни Көндәрән һаггдыр; вә Мән Ондан ешитдикләrimi дүнјаја сөјләјирәм.»

27 Атадан бәһс етдијини анламадылар.

28 Беләликлә, Иса деди: «Нә вахт Инсан Оғлуну јухары галдырсаныз, о заман биләчәксиниз ки, Мән Ојам* вә Өзүмдән бир шеј етмирәм, амма бунлары Атанын Мәнә өјрәтдији кими сөјләјирәм.

29 Мәни Көндәрән Мәнимләдир; О Мәни тәк бурахмајыб; чүнки Мән даим Онун хошуна кәлән ишләри көрүрәм.»

30 Бунлары сөјләјән заман бир чохлаы Она иман етди.

Ибраһимин өвладлары вә иблисин өвладлары

31 Иса Она иман етмиш јәһудиләрә

*24, 28. Мән Ојам – јәни Мән Өзлүјүмдән Вар Оланам (Бах Төврат, Чыхыш 3:14).

*15. һәрфи тәрчүмә, ”Сиз бәдәнә көрә”.

деди: «Экэр сиз Мәним сөзүмә садиг галсаныз, һәгигәтән Мәним шакирдләримсиниз.

32 Сиз һәгигәти дәрк едәчәксиниз; вә һәгигәт сизи азад едәчәкдир.»

33 Она чаваб вердиләр: «Ибраһимин нәслиндәник вә һеч кимсәжә эсла кәләлик етмәмишик; һечә олур ки, Сән ”Азад олачагыныз”, – дејирсән?»

34 Иса онлара чаваб верди: «Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Күнаһ ишләдән һәр кәс, күнаһынын кәләсидир.

35 Кәлә евдә даим галмаз; оғул исә даим галыр.

36 Беләликлә, экәр сизи Оғул азад едәрсә, һәгигәтән азад оларсыныз.

37 Ибраһим нәслиндән олдуғунузу билирәм; амма Мәни өлдүрмәжә чалышырсыныз, чүнки Мәним сөзүм сизә сығмыр.

38 Мән Атамын јанында көрдүкләрим сөјләјирәм; сиз дә атанызын јанында көрдүкләринизи едирсиниз.»

39 Онлар чавабында Она: «Атамыз Ибраһимдир», – дедиләр. Иса онлара деди: «Ибраһим өвладлары олсајдыныз, Ибраһимин ишләрини көрәрдиниз.

40 Лакин Мәни, Аллаһдан ешитдији һәгигәти сизә сөјләјән Адамы инди өлдүрмәжә чалышырсыныз; Ибраһим белә етмәјиб.

41 Сиз атанызын ишләрини көрүрсүнүз.» Она дедиләр: «Биз зинадан доғулмамышыг; бизим бир Атамыз вар, О да Аллаһдыр.»

42 Иса онлара деди: «Экәр Аллаһ Атаныз олсајды, Мәни севәрдиниз; чүнки Мән Аллаһдан чыхыб кәлдим. Мән Өзлүјүмдән кәлмәдим; Мәни О көндәрди.

43 Мәним дедикләрим нә үчүн анламырсыныз? Чүнки Мәним сөзләрим динләјә билмирсиниз.

44 Сизин атаныз иблисдир; вә өз атанызын еһтирасларыны ичра етмәк истәјирсиниз. О, башланғычдан инсан гатили иди вә һәгигәтә бағлы галмады; чүнки онда һәгигәт јохдур. Јалан сөјләдији заман, өзүндән сөјләр; чүнки о, јаланчыдыр вә јаланын атасыдыр.

45 Мән исә һәгигәти сөјләдијим үчүн Мәнә иман етмирсиниз.

46 Сиздән ким сүбут едә биләр ки, Мән күнаһкарам? Экәр Мән һәгигәти сөјләјирәмсә, Мәнә нә үчүн иман етмирсиниз?

47 Аллаһдан олан, Аллаһын сөзләрини динләр; сиз она көрә динләмирсиниз ки, Аллаһдан дејилсиниз.»

Исанын иззәти

48 Јәһудиләр чавабында Она дедиләр: «Биз доғру демирикми ки, Сән самаријалысан вә Сәндә чин вар?»

49 Иса чаваб верди: «Мәндә чин јохдур, амма Атама һөрмәт едирәм, сиз исә Мәни тәһгир едирсиниз.

50 Мән Өзүмә иззәт ахтармырам; Ахтаран вә һөкм едән вардыр.

51 Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Экәр бир кимсә Мәним сөзүмә риәјәт едәрсә, эсла өлүм көрмәјәчәкдир.»

52 Јәһудиләр Она дедиләр: «Инди баша дүшдүк ки, Сәндә бир чин вардыр. Ибраһим өлдү, пејғәмбәрләр дә; Сән исә: ”Экәр бир кимсә Мәним сөзүмә риәјәт едәрсә, эсла өлүм дадмајачагдыр”, – дејирсән.

53 Мәкәр Сән атамыз Ибраһимдән үстүнсәнми? О өлдү; пејғәмбәрләр дә өлдүләр; Сән Өзүнү ким сајырсан?»

54 Иса чаваб верди: «Әкәр Мән Өзүмү иззәтләндирирәмсә, Мәним иззәтим һечдир; Мәни иззәтли едән Атамдыр. Сиз Онун һаггында: ”О, Аллаһымыздыр”, – дејирсиниз.

55 Һалбуки Ону танымырсыныз; Мән исә Ону таныјырам. Әкәр Ону танымырам десәм, сизин кими јаланчы оларам. Амма Мән Ону таныјырам вә сөзүнә риәјәт едирәм.

56 Атаныз Ибраһим Мәним күнүмү көрәчәји үчүн шад олду; көрдү вә севинди.»

57 Бунун үчүн јәһудиләр Она дедиләр: «Сәнин һеч әлли јашын јохдур; мәкәр Сән Ибраһими көрдүмү?»

58 Иса онлара чаваб верди: «Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Ибраһим олмаздан әввәл Мән варам.»

59 О заман даш көтүрдүләр ки, Ону вурсунлар, амма Иса кизләнди вә /араларындан кечәрәк/ мәбәддән чыхды. /Вә јолуна давам етди./

ДОГГУЗУНЧУ ФӘСИЛ

Кор бир адам сағалдылыр

1 ИСА јолдан кечәркән анаданкәлмә кор бир адамы көрдү.

2 Шакирдләри Исадан сорушдулар: «Рабби, бу адамын кор доғулмасы үчүн ким күнаһ ишләтди: өзүмү, јохса ана-атасымы?»

3 Иса чаваб верди: «Нә өзү күнаһ ишләдиб, нә дә ана атасы; анчаг Аллаһын ишләри онда зүһур олсун дејә *кор доғулду*.

4 Мәни Көндәрәнин ишләрини күндүз икән көрмәлијәм; кечә кәлир, о

заман һеч кимсә ишләјә билмәз.

5 Мән дүнјада икән, дүнјанын Нурујам.»

6 Бу сөzlәри дедикдән сонра, јерә түпүрдү, түпүрчәклә палчыг дүзәлтди, палчығы адамын көзләринә сүртдү;

7 Вә она деди: «Кет, Шилоах һовузунда јујун.» (Шилоах ”Көндәрилмиш” мәнасындадыр.) Адам кедиб јујунду вә көзләри ачылараг гајытды.

8 Гоншулары вә онун кор олдуғуну әввәлдән көрмүш оланлар дејирдиләр: «Отуруб диләнән адам бу дејилми?»

9 Бә’зиси: «Одур», – деди; бә’зиси: «Хејр, амма она бәнзәјир», – деди. Өзү исә: «Мәнәм», – деди.

10 Ондан: «Белә исә, көзләрин нечә ачылды?» – дедиләр.

11 О чаваб верди: «Иса адланан Адам палчыг дүзәлдиб көзләримә сүртдү вә мәнә: ”Шилоах һовузуна кет, јујун”, – деди. Мән дә кедиб јујундум; көзләрим ачылды.»

12 Она: «О, һарададыр?» – дедиләр. «Билмирәм», – деди.

Фәрисејләрин истинтагы

13 Әввәлчә кор олан адамы фәрисејләрин јанына кәтирдиләр.

14 Исанын палчыг дүзәлдиб онун көзләрини ачдығы күн шәнбә иди.

15 Фәрисејләр дә адамдан көзләринин нечә ачылдығыны јенә сорушдулар. О да онлара деди: «Иса мәним көзләримә палчыг гојду; јујундум вә көрүрәм.»

16 Фәрисејләрин бә’зиләри дедиләр: «Бу Адам Аллаһдан дејилдир; чүнки шәнбә күнүнү тутмур.» Башгалары да дедиләр: «Бир күнаһкар белә әламәтләри нечә көстәрә биләр?»

Онларын арасында белә фикир аҗрылыгы олду.

17 О вахт јенә кор адама дедиләр: «Бәс көзләрини ачан Адам үчүн сән нә дејирсән?» О да: «Пејғәмбәрди», – деди.

18 Јәһуди идарәчиләр* көзләри ачылмыш адамын ана вә атасыны чағырмајынчаја гәдәр, онун әввәлчә кор олуб, инди көзләри ачылдығына инанмадылар.

19 Онлардан сорушдулар: «Кор доғулуб дедијиниз оғлунуз будурму? Белә исә, инди нечә көрүр?»

20 Анасы вә атасы чаваб вериб дедиләр: «Бунун бизим оғлумуз олдуғуну вә кор доғулдуғуну билирик,

21 Инди исә нечә көрдүјүнү, көзләрини ким ачдығыны билмирик. Һәдди-бүлуға чатмышдыр, өзүндән сорушун, гој өзү һагда өзү сөјләсин.»

22 Анасы вә атасы она көрә белә дедиләр ки, јәһуди идарәчиләрдән горхурдулар. Чүнки јәһуди идарәчиләр белә гәрара кәлмишдиләр ки, ким Исанын Мәсиһ олдуғуну ачыг сөјләсә, синагогдан говулсун.

23 Бунун үчүн анасы вә атасы: «Һәдди-бүлуға чатмышдыр, өзүндән сорушун», – дедиләр.

24 Әввәлчә кор олан адамы икинчи дәфә чағырыб она дедиләр: «Аллаһ-Таала һаггы үчүн дүзүнү сөјлә; биз бу Адамын күнаһкар олдуғуну билирик.»

25 О да чаваб верди: «Онун күнаһкар олуб олмадығыны билмирәм; мән бир шеји билирәм: кор идим, инди көрүрәм.»

26 Она дедиләр: «О, сәнә нә етди? Көзләрини нечә ачды?»

27 Онлара чаваб верди: «Сизә инди

сөјләдим, динләмәдиниз. Нә үчүн буну јенә ешитмәк истәјирсиниз? Јохса сиз дә Онун шакирдләри олмаг истәјирсиниз?»

28 Ону сөјүб дедиләр: «Онун шакирди сәнсэн; биз исә Мусанын шакирдләријик.

29 Биз Аллаһын Муса илә данышдығыны билирик; бу Адамын исә һарадан олдуғуну билмирик.»

30 Адам чаваб вериб онлара деди: «Елә тәәччүблүсү дә будур ки, сиз Онун һарадан олдуғуну билмирсиниз, О исә мәним көзләрим ачды!

31 Билирик ки, Аллаһ күнаһ ишләдәнләри ешитмир; фәгәт ким Аллаһа ибадәт едиб, Онун ирадәсини јеринә јетирирсә, Аллаһ ону ешидир.

32 Амма әсла ешидиләмәшидир ки, кимсә анаданкәлмә кор бир адамын көзләрини ачсын.

33 Әкәр бу Адам Аллаһдан олмасайды, һеч бир шеј едә билмәзди.»

34 Чаваб вериб, она дедиләр: «Тамамилә күнаһ ичиндә доғулмуш икән, сәнми бизә дәрс верәчәксән?» Вә ону ешијә атдылар.

Рухани корлуг

35 Ону ешијә атдығларыны Иса ешитди; вә ону тапыб деди: «Сән Аллаһын* Оғлуна иман едирсәнми?»

36 О чаваб вериб деди: «Чәнаб, О Кимдир ки, Она иман едим?»

37 Иса она деди: «Сән Ону көрдүн, сәнинлә данышан да Одур.»

38 О: «Ја Рәбб, иман едирәм», – деди; вә Она сәчдә етди.

39 Иса да деди: «Көрмәјәнләр көрсүнләр вә көрәнләр кор олсунлар

*18. Јәһуди идарәчиләр – һәрфи тәрчүмә, "Јәһудиләр". Бах аҗрыча 9:22.

*35. Аллаһын – ән әски мәтнләрдә, "Инсан".

дејә, бу дүнјаја һөкм үчүн кәлдим.»

40 Јанында олан бә’зи фәрисејләр бу сөзләри ешидиб Она: «Јохса биз дә коруг?», – дедиләр.

41 Иса онлара деди: «Әкәр кор олсајдыныз, күнаһыныз олмазды; фәгәт инди: ”Көрүрүк”, – дедийинизә көрә күнаһыныз үстүнүздә галыр.

ОНУНЧУ ФӘСИЛ

Јахшы чобан

1 СИЗӘ доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Гојун ағылына гапыдан кирмәјән, башга јердән ашан, оғру вә гулдурдур.

2 Гапыдан кирән исә гојунларын чобаныдыр.

3 Кешикчи гапыны она ачар вә гојунлар онун сәсинә гулаг асарлар; о да өз гојунларыны адлары илә чағырар вә онлары чыхарар.

4 Бүтүн гојунларыны чөлә чыхардыгда, онларын габағында кедәр; вә гојунлар онун ардынча кедәрләр; она көрә ки, сәсини таныјырлар.

5 Јад адамын ардынча исә кетмәзләр, лакин ондан гачарлар; чүнки јадларын сәсини танымазлар.»

6 Иса онлара бу кинајәли мәсәли сөјләди. Амма онлар Исанын сөјләдикләринин мәнәсыны анламалар.

7 Иса јенә онлара деди: «Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Мән гојунларын гапысыјам.

8 Мәндән әввәл кәләнләрин һамысы оғру вә гулдурдурлар; амма гојунлар онлары динләмәдиләр.

9 Мән гапыјам. Әкәр бир кимсә Мәндән кирәрсә, хилас олар; кирәр, чыхар вә отлаг тапар.

10 Гулдур анчаг оғурламаг, өлдүрмәк вә тәләф етмәк үчүн кәлир. Мән исә кәлдим ки, гојунларымда һәјат, бол һәјат олсун.

11 Мән јахшы чобанам; јахшы чобан гојунлар уғрунда чаныны верәр.

12 Гојунларын чобаны вә саһиби олмајан муздур, гурдун кәлдијини көрдүкдә, гојунлары атыб гачар, гурд да онлары гапар вә парчалар.

13 Адам гачар, чүнки муздурдур вә гојунларын гајғысына галмаз.

14 Јахшы чобан Мәнәм; Мәнимкиләри таныјырам.

15 Ата Мәни таныдығы, Мән дә Атаны таныдығым кими, Мәнимкиләр дә Мәни таныјырлар; вә гојунлар уғрунда чанымы верирәм.

16 Бу ағылдан олмајан башга гојунларым вардыр ки, онлары да кәтирмәлијәм. Мәним сәсими ешидәчәкләр; вә тәк сүрү, тәк Чобан олачагдыр.

17 Ата Мәни она көрә сефир ки, Мән өз чанымы, сонрадан кери алым дејә верирәм.

18 Чанымы Мәндән һеч ким алмаз; ону Мән Өзүм верирәм. Ону вермәјә сәләһијјәтим вар; вә ону јенидән алмаға да сәләһијјәтим вар. Бу әмри Атамдан алмышам.»

19 Бу сөзләрдән сонра јәһудиләр арасында јенә фикир ајрылығы олду.

20 Онлардан бир чоһу деди: «Онда чин вар, дәлидир; нә үчүн Ону динләјирсиниз?»

21 Башгалары дедиләр: «Бунлар чинә тутулмуш бир адамын сөзләри дејил. Мәкәр чин корларын көзләрини ача биләрми?»

Исаја гаршы эдавэт артыр

22 О вахт Јерусалимдэ тэгдис бајрамы* гејд едилирди.

23 Гыш иди; вэ Иса мэбэдин эрасиндэ, Сүлејманын Кечидиндэ кэзирди.

24 Јəхудилэр этрафына топлашыб Она дедилэр: «Нэ вахта гэдэр бизи шүбһэ ичиндэ сахлајачагсан? Экэр Мэсиһсәнсэ, бизэ ачыг сөјлэ.»

25 Иса онлара чаваб верди: «Сизэ дедим, амма иман етмирсиниз. Мəним үчүн Атамын ады илэ көрдүјүм ишлэр шəһадэт едир.

26 Лакин сиз иман етмирсиниз; чүнки /сизэ дедијим кими/ гојунларымдан дејилсиниз.

27 Гојунларым сəсимэ гулаг асырлар, Мəн дэ онлары таныјырам, вэ ардымча кəлирлэр.

28 Мəн онлара эбэди һəјат верирэм. Онлар эсла һəлак олмазлар; вэ кимсэ онлары элимдэн оғурлаја билмэз.

29 Онлары Мəнэ верэн Атам һамыдан бөјүкдүр; онлары Атамын элиндэн оғурламаға һеч кимин күчү чатмаз.

30 Мəн вэ Ата бирик.»

31 Јəхудилэр Ону даша басмаг үчүн јенэ јердэн даш көтүрдүлэр.

32 Иса онлара чаваб верди: «Сизэ Атамдан бир чох јахшы ишлэр көстөрдим; бу ишлөрдэн һансы үчүн Мəни даша басмаг истэјирсиниз?»

33 Јəхудилэр Она чаваб вердилэр: «Сəни јахшы ишэ көрө дејил, күфр етдијин үчүн вэ Сəн инсан икэн Өзүнү Аллах етдијинэ көрө даша басырыг.»

34 Иса онлара чаваб верди: «Гану-

нуузда ”Мəн: Сиз танрыларсыныз, – дедим” сөзү јазылмајыбмы?

35 Экэр *Ганун* Аллахын кəламыны аланлара танрылар дедисэ – Мүгэддэс Јазылар позула билмэз –,

36 ”Аллахын Оғлујам” дедијим үчүнмү Атанын тэгдис едиб, дүнјаја көндөрдји Шəхсэ: ”Күфр едирсэн” дејирсиниз?

37 Экэр Атамын ишлəрини көрмүрэмсэ, Мəнэ иман етмэјин.

38 Амма көрүрэмсэ, Мəнэ иман етмирсинизсэ дэ, о ишлэрэ иман единки, Атанын Мəндэ вэ Мəним Атада олдуғуму билиб инанасыныз.»

39 Јенэ Ону тутмаға чалышдылар; О исэ онларын элиндэн сыјрылыб чыхды.

40 Иса јенэ Иорданын о бири саһилинэ, Јəһјанын эввəллэр вəфтиз етдији јерэ кетди; вэ орада галды.

41 Чох кимсэлэр Онун јанына кəлиб дедилэр: «Јəһја һеч бир эламэт көстөрмэди; амма Јəһјанын бу Адам үчүн бүтүн дедиклэри доғру чыхды.»

42 Вэ бир чохлары Она орада иман етдилэр.

ОН БИРИНЧИ ФƏСИЛ

Лазарын өлүмү

1 ЛАЗАР адлы бир адам хэстəлənмишди. О, Мəрјэм вэ онун бачысы Мартанын кəнди Бејтанјадан иди.

2 Рəббэ дəјэрли јағ сүртэрək, ајағларыны сачлары илэ силмиш олан Мəрјэм бу иди; онун гардашы Лазар хэстəлənмишди.

3 Буна көрə: «Ја Рəбб, будур, севдијин хэстəдир», – дејэ ики бачы Исаја

*22. Тэгдис бајрамы – Мəбэдин ачылышыны анна бајрамы.

хәбәр көндәрди.

4 Иса ешидиб деди: «Бу хәстәлик өлүмлә нәтичәләнмәз, Аллаһ иззәти үчүн, Аллаһын Оғлунун бунунла иззәт газанмасы үчүндүр.»

5 Иса Мартаны, онун бачысыны вә Лазары сеvirди.

6 Лазарын хәстә олдуғуну ешитдикдә, О, олдуғу јердә ики күн галды.

7 Ондан сонра шакирдләринә: «Јенә Јәһудејаја кедәк», – деди.

8 Шакирдләр Она дедиләр: «Рабби, бир аз әввәл јәһудејалылар Сәни даша басмаг истәјирдиләр; јенәми ораја кедирсән?»

9 Иса чаваб верди: «Күндә он ики саат јохму? Әкәр ким күндүз кәзәрсә, бүдрәмәз; чүнки бу дүнјанын нуруну көрүр.

10 Ким исә кечә кәзәрсә, бүдрәјәр; чүнки онда нур јохдур.»

11 Иса бу шејләри сөјләдикдән сонра, онлара деди: «Достумуз Лазар јухуја кедиб; Мән исә ону ојатмаг үчүн кедирәм.»

12 Буна көрә шакирдләр Она дедиләр: «Ја Рәбб, әкәр јухуја кетмишсә, сағалачагдыр.»

13 Иса онун өлүмүндән бәһс етмишди, амма елә сандылар ки, ади јухудан данышыр.

14 Онда Иса онлара ачыгча деди: «Лазар өлмүшдүр.

15 Вә иман едәсиниз дејә, орада олмадығыма севинирәм; лакин јанына кедәк.»

16 Әкиз адланан Тома, о бири шакирдләрә деди: «Кедәк, биз дә Онунла бирликдә өләк.»

Марта илә Мәрјәмин јасы

17 Иса кәлиб Лазарын дөрд күндән бәри гәбирдә* јатдығыны өјрәнди.

18 Бејтанја, Јерусәлимә он беш стади* гәдәр јахын иди.

19 Јәһудејалылардан бир чоху, гардашлары үчүн тәсәлли версинләр дејә, Марта вә Мәрјәмин јанына кәлмишдиләр.

20 Марта, Исанын кәлдијини ешитдикдә, Ону гаршыламаға чыхды; амма Мәрјәм евдә отурмушду.

21 Марта Исаја деди: «Ја Рәбб, әкәр бурада олсајдын, гардашым өлмәзди.

22 Лакин инди дә билирәм ки, Аллаһдан һәр нә истәсән, Аллаһ Сәнә верәчәкдир.»

23 Иса она: «Гардашын дириләчәкдир», – деди.

24 Марта Она деди: «Билирәм ки, дирилмә күнү – гијамәт күнүндә – , дириләчәкдир.»

25 Иса она деди: «Дирилмә вә һәјат Мәнәм; Мәнә иман едән өлсә дә јашајар;

26 Вә ким јашајыб Мәнә иман едәрсә, әсла өлмәз. Буна иман едирсәнми?»

27 Марта Она деди: «Бәли, ја Рәбб, иман етдим ки, дүнјаја кәлән Аллаһын Оғлу Мәсиһ Сәнсэн.»

28 Буну сөјләдикдән сонра кетди вә бачысы Мәрјәми кизличә чағырыб деди: «Мүәллим бурададыр вә сәни чағырыр.»

29 Мәрјәм буну ешидән кими тәләсик галхыб Исанын јанына кетди.

30 Иса һәлә кәндә дахил олмамышды, Мартанын Ону гаршыла-

*17. Гәбир – мағара шәклиндә гәбир.

*18. 15 стади – Тәгрибән 2,5 километр.

дыгы јердэ иди.

31 Мәрјәмлә бәрабәр евдә олан вә она тәсәлли верән јәһудејалылар Мәрјәмин тәләсик галхыб чөлә чыхдыгыны көрдүкдә ағламаг үчүн гәбирин јанына кетдијини сандылар вә ардынча кетдиләр.

32 Мәрјәм исә Исанын олдугу јерә кәлиб Ону көрдү вә ајагларына дүшүб Она деди: «Ја Рәбб, әкәр бурада олсајдын, гардашым өлмәзди.»

33 Иса онун вә онунла кәлән јәһудејалыларын ағладыгларыны көрдүкдә руһән ачыды, үрәји чох сыхылды,

34 Вә деди: «Ону һараја гојдунуз?» Она: «Ја Рәбб, кәл бах», – дедиләр.

35 Иса ағлады.

36 Буна көрә јәһудејалылар: «Бах, ону нә гәдәр сеvirмиш!» – дедиләр.

37 Лакин онлардан бәзиләри дедиләр: «Корун көзләрини ачан бу Шәхс бир шеј едә билмәзди ки, бу адам өлмәсин?»

Иса Лазары дирилдир

38 Иса исә јенә дахилән ачыјараг гәбирин јанына кәлди. Бура бир мағара иди вә ағзында даш гојулмушду.

39 Иса: «Дашы көтүрүн», – деди. Өләнин бачысы Марта Она деди: «Ја Рәбб, артыг гохумушдур, чүнки дөрд күндүр ки, о өлүб.»

40 Иса деди: «Сәнә: ”Әкәр иман едәрсәнсә, Аллаһын иззәтини көрәчкән”, – демәдимми?»

41 Бундан сонра /өлүнүн јатдығы јерин/ дашыны галдырдылар. Иса да көзләрини јухарыја галдырыб деди: «Еј Ата, Мәни ешитдијин үчүн Сәнә миннәтдарам.

42 Әлбәттә, Мәни даим ешидәчәјини билирдим; амма буну әтрафымда дуран халг үчүн сөјләдим ки, Мәни Сән көндәрдијинә иман етсинләр.»

43 Буну сөјләдикдән сонра: «Лазар, чөлә чых!» – дејә јүксәк сәслә гышгырды.

44 Өлү дә, әлләри вә ајаглары сарғыларла бағланмыш вә үзү дәс-малла сарылмыш һалда чыхды. Иса онлара: «Ону ачын вә бурахын кетсин», – деди.

45 Мәрјәмин јанына кәлән вә Исанын әмәлләрини көрән јәһудиләрдән бир чоху Она иман етдиләр.

46 Лакин онлардан бәзиләри фәрисејләрин јанына кедиб Исанын етдикләрини онлара сөјләдиләр.

Исаны өлдүрмәк үчүн суи-гәсд һазырланыр

(Матта 26:1-5, Марк 14:1-2, Лука 22:1-2)

47 Буна көрә баш каһинләр вә фәрисејләр бир Синедрион топлајыб дедиләр: «Нә едәк? Бу Адам бир чох мөчүзәләр көстәрир.

48 Ону белә бурахсаг, һамы Она иман кәтирәчәк; ромалылар да кәлиб һәм јеримизи, һәм дә халгымызы јох едәчәкләр.»

49 Онлардан бири, о ил баш каһин олан Гајафа, онлара деди: «Сиз бир шеј билмирсиниз.

50 Мәкәр дүшүнмүрсүнүзмү ки, халг уғрунда бир адамын өлмәси, бүтүн милләтин мәһв олмасындан бизим* үчүн даһа јахшыдыр?»

51 О, бу сөзләри өзүндән демәди, лакин о ил баш каһин олдугу үчүн пејғәмбәрлик едиб, габагчадан хәбәр верди ки, Иса халг уғрунда,

*50. бизим – ән әски мәтнләрдә, ”сизин”.

52 Вә јалныз халг уғрунда дејил, Аллахын пәрән-пәрән салынмыш өвладларыны да бир јерә топламаг наминә өләчәкдир.

53 Елә о күндән е’тибарән гәрара алдылар ки, Исаны өлдүрсүнләр.

54 Буна көрә Иса артыг јәһудејалылар арасында ачыг кәзмиләр; орадан сәһраја јахын дијара, Ефраим адланан шәһәрә кетди вә шакирдләри илә орада галды.

55 Јәһудиләрин пасха бајрамы јахынлашырды. Этрафдан бир чох адам өзүнү пак етмәк үчүн, пасхадан әввәл Јерусәлимә кетди.

56 Исаны ахтарырдылар; вә мә’бәддә дуруб бир-бириләринә дејирдиләр: «Нә фикирләширсиниз? О, бајрама кәлмәјәчәкми?»

57 Баш каһинләр илә фәрисејләр, һарада олдуғуну ким билирсә кәстәрсин, дејә Ону тутмаг үчүн әмр вермишдиләр.

ОН ИКИНЧИ ФӘСИЛ

Иса Бејтанјада

(*Матта 26:6-13, Марк 14:3-9*)

1 ИСА пасхадан алты күн әввәл Бејтанјада кәлди; Исанын өлүләрден дирилтдији Лазар да орада иди.

2 Орада Иса үчүн зијәфәт дүзәлтдиләр. Марта хидмәт едирди; Иса илә сүфрәдә отуранлардан бири дә Лазар иди.

3 Мәрјәм исә, чох гијмәтли халис һиндсүнбүлү јағындан тәгрибән јарым литр* кәтүрүб Исанын ајагларына сүртдү, ајагларыны сачлары илә

силди; вә ев јағын әтри илә долду.

4 Лакин шакирдләриндән бири, Исаны әлә верәчәк Јәһуда Искарјот, деди:

5 «Нә үчүн бу јағ үч јүз динара сатылыб јохсуллара верилмәди?»

6 Буну да јохсуллара гајғыкешлик етдијиндән дејил, оғру олдуғундан сөјләди. (Пул гутусу онун өзүндә иди вә ора гојуланы апарырды.)

7 Буна көрә Иса деди: «Гадындан әл чәк! Буну мәним дәфним үчүн сахлајыб.

8 Чүнки јохсуллар һәмишә сизин јаныныздадыр, Мән исә һәмишә сизин јанынызда дејиләм.»

9 Јәһудиләрдән бир чоху Исанын орада олдуғуну өјрәндиләр; вә јалныз Иса үчүн јох, өлүләрден дирилтдији Лазары да көрмәк үчүн кәлдиләр.

10 Баш каһинләр Лазары да өлдүрмәји араларында гәт етдиләр;

11 Чүнки онун үзүндән бир чох јәһудиләр кедиб Исаја иман едирдиләр.

Иса Јерусәлимә кирир

(*Матта 21:1-11, Марк 11:1-11,*

Лука 19:28-40)

12 Ертәси күн, бајрама кәлән бир чохлары Исанын Јерусәлимә кәләчәјини ешитдикләри заман,

13 Хурма ағачы будаглары кәтүрәрәк Ону гаршыламаға чыхдылар, вә: «Һосана*, Рәббин ады илә кәлән Исраил һөкмдарына һәмд олсун!» – дејә нида етдиләр.

14 Иса бир сыпа тапыб үзәринә минди, јазылмыш олдуғу кими:

15 «Горхма, еј Сион гызы*; будур,

*3. тәгрибән јарым литр – Јуанча, “бир литр” (0,33 кг.)

*13. Һосана – “Бизи хилас елә” мә’насындадыр.

*15. Сион гызы – Јерусәлим әһалиси.

Һөкмдарын бир сыпанын белиндә отуруб кәлир.»

16 Шакирдләри әввәлчә бу шејләри анламалыдырлар; лакин Иса иззәт газандығы заман, бу сөзләрин Онун үчүн јазылмыш олдугуну вә бу шејләри Она етдикләрини хатырладылар.

17 Лазары гәбирдән чыхарыб өлүрдән дирилтдији заман, Исанын јанында олан халг буна шаһид иди.

18 Халг да Исаны гаршыламаға чыхды; чүнки ешитдиләр ки, бу әләмәти О көстәрмишдир.

19 Бунун үчүн фәрисејләр бир-бириләринә дедиләр: «Көрүрсүнүз ки, һеч бир шејә јарамырсыныз, дүнја Онун ардынча кетди.»

Иса өләчәјини әввәлчәдән билдирир

20 Бајрамда ибадәт етмәк үчүн Јерусәлимә галханлар арасында бәзи јуанлар да вар иди.

21 Бунлар Галилејанын Бејтсајда шәһәриндән олан Филипин јанына кәдиләр вә: «Чәнаб, Исаны көрмәк истәјирик», – дејә хаһиш етдиләр.

22 Филип кәлиб Андрејә сөјләди; Андреј илә Филип дә кәлиб Исаја хәбәр вердиләр.

23 Иса онлара чаваб вериб деди: «Инсан Оғлунун иззәтләнмәк вахты кәлди.

24 Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Буғданын тохуму јерә дүшүб өлмәзсә, о јалныз галар; лакин өләрсә, чох мәһсул верәр.

25 Чаныны севән ону зај едәр; бу дүнјада чанына нифрәт едән әбәди һәјат үчүн ону сахлар.

26 Ким Мәнә хидмәт едәчәксә,

ардымча кәлсин; Мән һарада олурамса, хидмәткарым да орада олачагдыр; ким Мәнә хидмәт едәрсә, Ата она һөрмәт едәчәкдир.

27 Инди чаным чох сыхылыр; вә нә дејим? Еј Ата, Мәни бу саатдан гуртармы дејим? Елә мән бу саат үчүн кәлдим.

28 Еј Ата, адыны иззәтләндир!» Бунун үзәринә көјдән: «Һәм иззәтләндирдим, һәм дә иззәтләндирәчәјәм», – дејән бир сәс кәлди.

29 Орада дуран вә буну ешидән халг: «Бу көј курултусудур», – дејирди; башгалары: «Она бир мәләк хитаб етди», – дејирдиләр.

30 Иса чаваб вериб деди: «Бу сәс Мәним үчүн јох, сизин үчүн кәлди.

31 Бу дүнја инди һөкмә уғрајыр; бу дүнјанын рәиси* инди чөлә атылачагдыр.

32 Мән јердән јухары галдырылсам*, бүтүн инсанлары Өзүмә чәкәчәјәм.»

33 Иса буну нә чүр өлүмлә өләчәјинә ишарә едәрәк сөјләди.

34 Буна көрә халг Она чаваб верди: «Мүгәддәс Ганундан ешитдијимизә көрә Мәсиһ әбәди галыр, бәс нә үчүн Сән: "Инсан Оғлунун јухары галдырылмасы кәрәкдир", – дејирсән? Бу Инсан Оғлу кимдир?»

35 Иса онлара деди: «Бир аз заман да нур сизин араныздадыр. Нурунuz вар икән јеријин ки, сизи зүлмәт тутмасын; она көрә ки, зүлмәтдә јеријән һараја кетдијини билмәз.

36 Нурунuz вар икән нура иман един ки, нур өвладлары оласыныз.» Иса

*31. бу дүнјанын рәиси – шејтан.

*32. Иса чармыха чәкиләрәк јухары галдырылмасындан вә өлүмдән дирилиб көјә јуксәлмәсиндән бәһс едир.

бунлары сөjlәдикдән сонра, кедиб онлардан кизләнди.

Халгын инадкарлығы

37 Амма гаршыларында бу гәдәр мө'чүзәләр көстәрдији бир һалда, Она иман етмирдиләр.

38 *Бүтүн бунлар* Јешаја пејғәмбәрин: «Ја Рәбб, вердијимиз хәбәрә ким инанды? Вә Рәббин әли кимә көрүндү?» кәламы јеринә јетсин дејә *олду*.

39 Онлар она көрә иман едә билмирдиләр ки, Јешаја јенә демишдир:

40 «*Аллаһ бу халгын* көзләрини кор етди вә үрәкләрини инадлашдырды ки, көзләри илә көрмәсинләр, үрәкләри илә анламасынлар вә мүрачиәт етмәсинләр ки, Мән онлара шәфа верим.»

41 Јешаја бунлары демишди, чүнки Исанын чалалыны көрмүш вә Онун һаггында сөjlәмишди.

42 Бунунла бәрабәр рәисләрдән бир чохлары да Она иман етдиләр; лакин синагогдан говулмамаг үчүн фәри-сејләрдән өтрү иманларыны ачыг билдирмирдиләр.

43 Чүнки инсан иззәтини Аллаһ иззәтиндән чох севдиләр.

44 Иса нида едиб деди: «Мәнә иман едән, Мәнә дејил, Мәни Көндәрәнә иман едир.

45 Вә Мәни көрән, Мәни Көндәрәни көрүр.

46 Мән дүнјаја нур олагаг кәлдим ки, Мәнә иман едән һеч кимсә зүлмәтдә галмасын.

47 Вә ким сөзләрим ишидиб инанмазса, она Мән һөкм етмәрәм; чүнки дүнјаја һөкм етмәјә кәлмәмишәм, анчаг дүнјаны хилас етмәјә кәлмишәм.

48 Мәни рәдд едиб, сөзләрим и гәбул етмәјәнә һөкм едән бир шеј вардыр: Сон күндә она һөкм едәчәк олан, сөjlәдијим сөздүр.

49 Чүнки Мән Өзүмдән сөjlәмәдим; Мәни көндәрән Ата Өзү нә дејәчәјими вә нә сөjlәјәчәјими Мәнә әмр етди.

50 Вә билирәм ки, Онун әмри әбәди һәјат демәкдир. Сөjlәдијим шејләри Атам мәнә нечә дедисә, еләчә дә сөjlәјирәм.»

ОН ҮЧҮНЧҮ ФӘСИЛ

Тәвазәкарлығы нүмунәси

1 ПАСХА бајрамындан әввәл бу дүнјадан Атанын јанына көчәчәји саатын кәлдијини билән Иса дүнјада Өзүнә аид оланлары севмиш олагаг, онлары сона гәдәр севди.

2 Ахшам јемәји вахты, иблис Исаны әлә вермәк фикрини Шимон оғлу Јәһуда Искаријотун үрәјинә салмышды.

3 Иса, Атанын һәр шеји Өзүнә әманәт етдијини вә Аллаһдан чыхыб кәлиб, Аллаһа гајыдачагыны биләрәк,

4 Сүфрәдән галхыб үст палтарыны бир јана гојду; вә бир дәсмал көтүрүб белинә бағлады.

5 Сонра ләјәнә су төкүб шакирдләринин ајагларыны јумаға вә белинә бағладығы дәсмал илә гуруламаға башлады.

6 Шимон Петерә јахынлашды вә о, Исаја: «Ја Рәбб, ајагларымы Сәнми јујачагсан?» – деди.

7 Иса чаваб вериб деди: «Мәним етдијими сән инди билмәзсән, амма сонра баша дүшәчәксән.»

8 Петер Она деди: «Мәним ајаг-

ларымы эсла јумајачагсан!» Иса она чаваб верди: «Әкәр сәни јумасам, Мәним ишимдә пајын олмаз.»

9 Шимон Петер Она деди: «Ја Рәбб, јалныз ајагларымы јох, әлләримиз вә башымы да ју!»

10 Иса она деди: «Чиммиш оланын јалныз ајагларыны јумаг кәрәкдир, чүнки тәмиздир; сиз дә тәмизсиниз, лакин һамыныз јох.»

11 Чүнки Ону әлә верәчәк оланы таныјырды; бунун үчүн: «Һамыныз тәмиз дејилсиниз», – деди.

12 Онларын ајагларыны јујуб, үст палтарыны кејдикдән сонра, јенә сүфрәјә отуруб онлара деди: «Мәним сизә нә етдијими билирсинизми?»

13 Сиз Мәнә ”Мүәллим” вә ”Рәбб” дејирсиниз вә доғру сөјләјирсиниз, она көрә ки, Мән Ојам.

14 Мадам ки, Мән Рәбб вә Мүәллим олдуғум һалда ајагларынызы јудум, сиз дә бир-биринизин ајагларыны јумаға борчлусунуз.

15 Чүнки Мәним сизә етдијим кими сиз дә едәсиниз дејә, сизә бир нүмунә көстәрдим.

16 Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Гул ағасындан үстүн дејилдир; көндәрилән дә ону көндәрәндән үстүн дејил.

17 Әкәр бу шејләри билирсиниз вә онлара әмәл едирсинизсә, бәхтијарсыныз.

Јәһуданын хәјанәти

(Матта 26:20-25, Марк 14:17-21,

Лука 22:21-23)

18 Һамыныз үчүн сөјләмирәм, Мән кими сечмишәмсә, билирәм; амма гој: ”Мәнимлә чәрәк јејән мәнә хәјанәт

етди*” дејән Јазы ичра олсун.

19 Буну сизә индидән, һәлә баш вермәдән әввәл сөјләјирәм ки, олдуғу заман Мәним О олдуғума инанасыныз.

20 Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Мәним көндәрдијим кимсәни гәбул едән, Мәни гәбул едәр вә Мәни гәбул едән, Мәни Көндәрәни гәбул едәр.»

21 Иса бу шејләри сөјләдикдән сонра, руһән чоһ сыхылды вә шәһадәт едиб деди: «Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Сизләрдән бири Мәни әлә верәчәкдир.»

22 Шакирдләр, Онун кимин үчүн сөјләдијини билмәјәрәк бир-бириләринә бахырдылар.

23 Шакирдләриндән бири сүфрәдә Исанын синәсиндә узанмышды; Иса ону *хусусән* севирди.

24 Шимон Петер һәмин шакирдә ишарә етди ки, ким һагда сөјләдијини сорушсун.

25 О да, Исанын синәсинә јахын узанараг Она деди: «Ја Рәбб, кимдир?»

26 Иса чаваб верди: «Чәрәк тикәсини батырыб кимә версәм, одур.» Тикәни батырыб Шимонун оғлу Јәһуда Искаријота верди.

27 Чәрәк тикәсини алдыгдан сонра, шејтан онун ичинә кирди. Иса она деди: «Едәчәјини тез ет!»

28 Буну нә үчүн она сөјләдијини отуранлардан һеч ким баша дүшмәди.

29 Пул гутусу Јәһудада олдуғундан бәзиләри сандылар ки, Иса она: «Байрам үчүн бизә лазым олан шејләри сатын ал», јахуд «Јохсуллара бир шеј вер», – дејир.

*18. мәнә хәјанәт етди – һәрфи тәрчүмә, ”мәнә гаршы дабаныны галдырды”.

30 Јәһуда тикәни алан кими дәрһал чөлә чыхды; вә кечә иди.

Бир-биринизи севин

31 О чыхдыгдан сонра Иса деди: «Инди Инсан Оғлу иззәтләнди вә Аллах Онда иззәтләнди.

32 Экәр Аллах Онда иззәтләндисә, Аллах да Ону Өз Шәхсиндә иззәтләнديرәчәкдир вә тезликлә иззәтләнديرәчәкдир.

33 Өвладларым! Бир аз мүддәт дә сизинләјәм. Мәни ахтарачагысыз вә јәһуди идарәчиләрә*: ”Мәним кедәчәјим јерә сиз кәлә билмәзсиниз”, – дедијим кими, сизә дә инди дејирәм.

34 Сизә бир-биринизи севәсиниз дејә јени бир әмр верирәм: сизи севдијим кими сиз дә бир-биринизи севин.

35 Экәр бир-биринизә гаршы мәһәббәтиниз олса, бундан һәр кәс Мәним шакирдләрим олдуғунузу биләчәк.»

Петерин инкары әввәлчәдән

билдирилир

(Матта 26:31-35, Марк 14:27-31, Лука 22:31-34)

36 Шимон Петер Она деди: «Ја Рәбб, һара кедирсән?» Иса чаваб верди: «Мәним кедәчәјим јерә инди ардымча кәлә билмәзсән, амма сонра кәләчәксән.»

37 Петер Она деди: «Ја Рәбб, нә үчүн инди ардынча кәлә билмәрәм? Сәнин үчүн чанымы верәрәм.»

38 Иса она чаваб верди: «Мәним үчүн чанынымы верәчәксән? Сәнә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Хоруз

банламаздан габаг сән Мәни үч дәфә инкар едәчәксән.

ОН ДӨРДҮНЧҮ ФӘСИЛ

Иса – Аллаһа кедән јолдуз

1 ҮРӘЈИНИЗ нараһат олмасын; Аллаһа иман един, Мәнә дә иман един.

2 Атамын евиндә чох отаглар вардыр; елә олмасајды, сизә дејердим. Чүнки сизә јер һазырламаға кедирәм.

3 Экәр кедиб јер һазырласам, тәкрап кәлиб сизи Өз јаныма кәтирәчәјәм ки, Мән һарадајамса, сиз дә орада оласыныз.

4 Һараја кетдијими билирсиниз вә јолу таныјырсыныз.»

5 Тома Она деди: «Ја Рәбб, һараја кетдијини билмирик, јолу нечә биләрик?»

6 Иса она деди: «Јол, һәгигәт вә һәјат Мәнәм; Мәним васитәчилијим олмаса, Атанын јанына һеч ким кәлә билмәз.

7 Экәр Мәни танысајдыныз, Атамы да таныјардыныз; индидән Ону таныјырсыныз вә көрүрсүнүз.»

8 Филип Она деди: «Ја Рәбб, Атаны бизә көстәр вә бизим үчүн бу кифәјәтдир.»

9 Иса она деди: «Хејли вахтдыр сизинләјәм, Мәни танымадынмы, Филип? Мәни көрән, Атаны көрмүш олур; сән нечә: ”Атаны бизә көстәр” – дејә биләрсән?

10 Иман етмирсәнми ки, Мән Атадајам, Ата да Мәндәдир? Мән сизә сөјләдијим сөзләри Өзүмдән сөјләмирәм; лакин Мәним дахилимдә дуран

*33. јәһуди идарәчиләрә – һәрфи тәрчүмә, ”јәһудиләрә”.

Ата Өз ишләрини көрүр.

11 Мәнә иман един ки, Мән Ата-дајам, Ата да Мәндәдир; јохса, һеч олмазса, о ишләрә көрә /Мәнә/ иман един.

12 Сизә доғрусуну, доғрусуну де-јирәм: Мәнә иман едән, көрдүјүм ишләри өзү дә көрәчәк. Бунлардан даһа бөјүк шејләр дә едәчәкдир; она көрә ки, Мән Атанын јанына кедирәм.

13 Мәним адымла һәр нә диләјәр-синизсә, ону едәчәјәм; та ки, Ата Оғул-да иззәтләнсин.

Мүгәддәс Рух вә’ди

14 Әкәр Мәним адымла Мәндән бир шеј диләјәрсинизсә, ону едәчәјәм.

15 Әкәр Мәни севирсинизсә, әмр-ләримә јеринә јетирин.

16 Мән дә Атадан хаһиш едәчәјәм ки, О, даим сизинлә бәрабәр олмаг үзрә сизә башга бир Тәсәлливәричи версин.

17 Бу, һәгигәт Рухудур; Ону дүңја гәбул едә билмәз, чүнки Ону көрмүр вә Ону танымыр; сиз исә Ону таны-јырсыныз, чүнки О сизин јанынызда дурур вә сизин дахилиниздә ола-чагдыр.

18 Сизи јетим гојмарам; сизин ја-ныныза кәләчәјәм.

19 Бир аз мүддәт кечәчәк вә дүңја артыг Мәни көрмәјәчәкдир, амма сиз Мәни көрәчәксиниз; Мән јашадығым үчүн сиз дә јашајачагсыныз.

20 О күн биләчәксиниз ки, Мән Атамдајам, сиз Мәндәсиниз вә Мән сиздәјәм.

21 Ким әмрләримә малик олуб онлара риәјәт едәрсә, Мәни севән одур. Мәни севән, Атам тәрәфиндән се-

виләчәкдир; Мән дә ону севәчәјәм вә Өзүмү она көстәрәчәјәм.»

22 Јәһуда (Искарјот јох) Она деди: «Ја Рәбб, нә олуб ки, Өзүнү дүңјаја јох, бизә көстәрәчәксән?»

23 Иса чаваб вериб она деди: «Ким Мәни севәрсә, сөзүмә риәјәт едәр; вә Атам ону севәр вә Биз онун јанына кедиб онунла бәрабәр мәскән саларыг.

24 Мәни севмәјән, сөзләримә риәјәт етмәз; вә ешитдијиниз сөз Мәним дејил, Мәни көндәрән Атанындыр.

25 Јанынызда оларкән сизә бу шеј-ләри сөјләдим.

26 Амма Мәним адымла Атанын көндәрәчәји Тәсәлливәричи, Мүгәддәс Рух сизә һәр шеји өјрәдәчәк вә сизә сөјләдијим һәр шеји сизә хатыр-ладачагдыр.

27 Аранызда сүлһ гојуб кедирәм; сизә Өз сүлһүмү верирәм. Мән сизә дүңјанын вердији кими вермирәм. Үрәјиниз нараһат олмасын вә горх-масын.

28 Сизә: ”Сиздән ајрылыб, тәкрар сизин јаныныза кәләчәјәм”, – дедијими ешитдиниз. Әкәр Мәни севсәјдиниз, Атанын јанына кедирәм дедијим үчүн севинәрдиниз; чүнки Ата Мәндән үстүндүр.

29 Буну сизә инди, баш вермәздән әввәл сөјләдим ки, баш верәндә иман едәсиниз.

30 Артыг сизинлә чох данышма-јачағам; чүнки бу дүңјанын рәиси* кәлир. Онун Мәнә һеч бир тәсири јохдур.

31 Амма дүңја билсин ки, Мән Атаны севирәм вә Ата Мәнә нечә әмр етмишсә, елә дә ичра едирәм. Галхын, бурадан кедәк.

*30. бу дүңјанын рәиси – шејтан.

ОН БЕШИНЧИ ФЭСИЛ

Мејнэ илэ будаглар

1 МЭН хэгиги Мејнэјэм, Атам да Бағбандыр.

2 Мэндэ олуб мејвэ вермэјэн хэр будағы Огопарыр; вэ хэр мејвэ верэни даһа чох версин дејэ будајыб тэмизлэјир.

3 Сизэ сөјлэдијим сөз сајэсиндэ, сиз артыг тэмизсиниз.

4 Сиз Мэндэ галын вэ Мэн сиздэ. Будаг мејнэдэ галмаса, өзлүјүндэ мэхсул верэ билмэдији кими, сиз дэ белэчэ, Мэндэ галмасаныз, мэхсул верэ билмэзсиниз.

5 Мэн Мејнэјэм, сиз дэ будагларсыныз; Мэндэ галан вэ дахилиндэ галдығым кимсэ чох мэхсул верэр; чүнки Мэнсиз неч бир шеј едэ билмэзсиниз.

6 Ким Мэндэ галмазса, будаг кими чөлэ атылар вэ гурујар; вэ бу чүр будаглар јығылыб ода атылыр вэ јандырылыр.

7 Экэр Мэндэ галсаныз вэ сөзлэрим сиздэ галарса, нэ истэјирсиниз дилэјин, сизэ верилэчэкдир.

8 Атам чох мэхсул вермэнизлэ иззэтлэнир; белэликлэ Мэним шакирдлэрим олачагсыныз.

9 Атам Мэни севдији кими, Мэн дэ сизи севдим; Мэним мэхэббэтимдэ галын.

10 Мэн Атамын эмрлэрини јеринэ јетириб Онун мэхэббэтиндэ галырам. Экэр сиз дэ Мэним эмрлэрими јеринэ јетирсэниз, Мэним мэхэббэтимдэ галачагсыныз.

11 Севинчим сиздэ галсын вэ севинчиниз тамам олсун дејэ бу

шејлэри сизэ сөјлэдим.

12 Мэним эмрим будур: Бир-биринизи Мэн сизи севдијим кими севин.

13 Неч кимдэ, бир нэфэрин достлары уғрунда чаныны вермэсиндэн даһа бөјүк мэхэббэт јохдур.

14 Экэр сизэ эвр етдијим шејлэрэ эмэл етсэниз, Мэним достларымысыныз.

15 Артыг сизэ гул демирэм; чүнки гул ағасынын нэ етдијини билмэз. Амма сизэ дост дедим, чүнки Атамдан ешитдијим бүтүн шејлэри сизэ билдирдим.

16 Сиз Мэни сечмэдиниз, Мэн исэ сизи сечдим вэ кедиб мэхсул верэсиниз вэ мэхсулуруз баги олсун дејэ сизи тэјин етдим ки, Мэним адымла Атадан хэр нэ истэсэниз сизэ версин.

17 Бир-биринизи севэсиниз дејэ бу шејлэри сизэ эвр едирэм.

Дунјанын нифрэти

18 Экэр дунја сизэ нифрэт едэрсэ, билин ки, сиздэн эввэл Мэнэ нифрэт етмишдир.

19 Экэр дунјадан олсајдыныз, дунја ондан оланы севэрди. Һалбуки дунјадан дејилсиниз, Мэн сизи дунјадан сечдим; бунун үчүн дунја сизэ нифрэт едир.

20 Мэним сизэ сөјлэдијим сөзү хатырлајын: "Гул ағасындан үстүн дејилдир". Экэр Мэни тэгиб етдилэрсэ, сизи дэ тэгиб едэчэклэр; экэр Мэним сөзүмэ риаяјет етдилэрсэ, сизин дэ сөзүнүзэ риаяјет едэчэклэр.

21 Амма бүтүн бу шејлэри сизэ Мэним адыма көрэ едэчэклэр, чүнки Мэни Көндэрэни танымырлар.

22 Экэр Мэн кэлмэсэјдим вэ онлары хэбэрдар етмэсэјдим, күнаһлары олмазды; амма инди күнаһлары үчүн вэсилэ јохдур.

23 Мэнэ нифрэт едэн, Атама да нифрэт едир.

24 Экэр башгасынын етмэдији ишлэри онларын арасында етмэсэјдим, күнаһлары олмазды; амма инди һәм көрдүлөр, һәм Мэнэ, һәм дә Атама нифрэт етдилэр.

25 Амма онларын ганунларында јазылмыш олан ”Мэнэ сэбэбсиз нифрэт етдилэр” сөзү јеринэ јетсин дејэ *бу олду*.

26 Атадан сизэ көндэрэчэјим Тэсэлливеричи, јэ’ни Атадан чыхан һэгигэт Руху кэлдији заман Мэним үчүн шәһадэт едэчэкдир.

27 Сиз дә шәһадэт едэрсиниз, чүнки башлангычдан Мэнимләсиниз.

ОН АЛТЫНЧЫ ФЭСИЛ

1 ЈОЛДАН азмајасыныз дејэ сизэ бунлары сөјлөдим.

2 Сизи синагоглардан говачаглар; һэтта елә саат кэлир ки, сизи өлдүрөн һәр адам, Аллаһа хидмэт етдијини саначагдыр.

3 Вэ бу шејләри едэчэклэр, чүнки нэ Атаны, нэ дә Мэни таныдылар.

4 Амма бу шејләри сизэ сөјлөдим ки, сааты кэлэндэ, бунлары сизэ дедијими хатырлајасыныз; башлангычдан сизэ бу шејләри сөјлөмөдим, чүнки сизинлэ бэрабэр идим.

Мүгәддәс Рухун тә’сири

5 Инди исэ Мэни Көндэрэнин

јанына кедирәм; вэ сиздән һеч ким Мэнэ: ”Һараја кедирсэн?” – дејэ сорушмур.

6 Амма сизэ бу шејләри сөјлөдијим үчүн үрәјиниз кэдэр илә долду.

7 Бунунла бэрабэр, Мэн сизэ һэгигэти сөјләјирәм; Мэним кетмэјим сизин үчүн хејирлидир; чүнки мэн кетмэсәм, Тэсэлливеричи сизин јаныныза кэлмэз; амма кедэрәмсә, Ону сизэ көндэрэрәм.

8 О кэлдији заман дүнјанын күнаһ, салеһлик вэ һөкм барэсиндэ сәһвлэрини ифша едэчэкдир:

9 Күнаһ барэсиндэ, чүнки Мэнэ иман етмирлэр;

10 Салеһлик барэсиндэ, чүнки Атамын јанына кедирәм вэ артыг Мэни көрмәјэчәксиниз;

11 Вэ һөкм барэсиндэ, чүнки бу дүнјанын рәиси* мәһкум олунмушдур.

12 Сизэ сөјләјэчәк даһа чох сөзләрим вар; амма инди бунлар сиздә сығмаз.

13 О, јэ’ни һэгигэт Руху кэлдикдә, сизэ һәр һэгигэтэ јол көстэрэчәк. Она көрә ки, Өз адындан сөјлөмәјэчәкдир; амма һәр нэ ешидэрсә, сөјләјэчәк вэ кэлэчәји сизэ билдирэчәкдир.

14 О Мэни иззэтлөндирэчәкдир, чүнки Мэним Өзүмдән көтүрэчәк вэ сизэ билдирэчәкдир.

15 Атанын һәр нәји варса, Мэнимдир; бунун үчүн: ”Мэним Өзүмдән көтүрэчәк вэ сизэ билдирэчәкдир”, – дедим.

16 Аз мүддәтдән сонра Мэни артыг көрмәјэчәксиниз; вэ јенә бир аз мүддәтдән сонра Мэни көрөчәксиниз. /Чүнки Мэн Атанын јанына кедирәм./»

*11. *бу дүнјанын рәиси – шејтан*

Кэдәриниз севинчә дөнәчәкдир

17 О вахт шакирдләриндән бә'зиләри бир-бириләринә дедиләр: «Аз мүддәтдән сонра Мәни артыг көрмәјәчәксиниз; вә јенә бир аз мүддәтдән сонра Мәни көрәчәксиниз»; вә: "Чүнки Атамын јанына кедирәм", – бизә сөјләдији нә демәкдир?»

18 Буна көрә дејирдиләр: «Бу: "Бир аз мүддәт..."», – дедији нәдир? Нә сөјләјирсә билмирик.»

19 Иса Ондан сорушмаг истәдикләрини баша дүшүб, онлара деди: «"Аз мүддәтдән сонра Мәни артыг көрмәјәчәксиниз вә јенә бир аз мүддәтдән сонра Мәни көрәчәксиниз", – дедијимими бир-бириниздән сорушурсунуз?»

20 Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: сиз ағлајыб, фәрјад едәчәксиниз, дүнја исә севинәчәкдир; сиз кәдәрләнәчәксиниз, амма кәдәриниз севинчә дөнәчәкдир.

21 Гадын доғуш вахты ағры чәкәр, чүнки сааты кәлмишдир; лакин ушағы доғдугдан сонра, дүнјаја бир инсан доғмасы севинчи илә артыг ағрыны унудар.

22 Буна көрә, инди кәдәриниз вар; амма сизи јенә көрәчәјәм, үрәјиниз севинәчәкдир вә һеч ким севинчинизи сиздән алмајачагдыр.

23 Вә о күн Мәндән һеч бир шеј сорушмајачагсыныз. Сизә доғрусуну, доғрусуну дејирәм: Атадан Мәним адымла һәр нә истәјәрсинизсә, ону сизә верәчәкдир.

24 Индијәдәк Мәним адымла һеч нә истәмәмисиниз; истәјин вә аларсыныз ки, севинчиниз камил олсун.

25 Сизә бу шејләри мәсәлләрлә

сөјләдим; /лакин/ елә саат кәлир ки, сизә артыг мәсәлләрлә сөјләмәјәчәјәм; сизә Атадан ачыгча бәһс едәчәјәм.

26 О күн Мәним адымла диләјәчәксиниз; вә сизин үчүн Атадан Мән бир шеј истәјәчәјәм, демирәм.

27 Чүнки Ата Өзү сизи севир, она көрә ки, сиз Мәни севдиниз вә Атадан чыхыб кәлдијимә инандыныз.

28 Мән Атадан чыхыб дүнјаја кәлдим; јенә дүнјаны тәрк едиб Атанын јанына кедирәм.»

29 Шакирдләри дедиләр: «Будур, инди ачыгча сөјләјирсән вә һеч бир мәсәлдән истифадә етмирсән.

30 Инди Сәнин һәр шеји билдијини анладыг; вә кимсәнин Сәндән сорушмасына еһтијачын јохдур. Аллаһдан чыхыб кәлдијинә бунун үчүн иман едирик.»

31 Иса онлара чаваб верди: «Инди иман едирсинизми?»

32 Будур саат кәлир вә артыг кәлди, һәр бириниз өз тәрәфинә дағылачаг вә Мәни тәнһа бурахачагсыныз; амма тәнһа дејиләм, чүнки Ата Мәнимләдир.

33 Мәндә сүлһүнүз олсун дејә сизә бу шејләри сөјләдим. Дүнјада кәдәриниз олачагдыр; амма чәсур олун, Мән дүнјаја галиб кәлдим.»

ОН ЈЕДДИНЧИ ФӘСИЛ

Иса тәрәфдарлары үчүн дуа едир

1 ИСА бу сөзләри сөјләдикдән сонра, көзләрини көјә галдырыб деди: «Еј Ата, саат кәлди; Өз Оғлуну иззәтләндир ки, Оғлун да Сәни иззәтләндирсин.

2 Чүнки Сән бүтүн инсанлар үз-риндә Она һакимийјәт вердин ки, Сәнин Она тапшырдыгыларынын һамысына әбәди һәјәт версин.

3 Әбәди һәјәт о демәкдир ки, Сәни, ваһид һәгиги Аллаһы вә көндәрдијин Иса Мәсиһи танысынлар.

4 Мән Сәни јер үзүндә иззәтләндирдим; Сәнин Мәнә ичра етмәк үчүн тапшырдығын иши јеринә јетирдим.

5 Еј Ата, дүнја јаранмаздан әввәл, Мән Сәнинлә бәрабәр икән Мәндә олан һәмин иззәти инди Мәнә Өз јанында вер.

6 Дүнјадан Мәнә вердијин адамлара Сәнин адыны ачдым; Сәнин идиләр, онлары Мәнә вердин вә Сәнин сөзүнә риәјәт етдиләр.

7 Инди билирләр ки, Мәнә вердијин һәр шеј Сәндәндир;

8 Чүнки Мәнә билдирдијин сөзләри онлара билдирдим вә онлар гәбул етдиләр. Сәндән чыхыб кәлдијими дә һәгигәтән аңладылар вә Мәни Сәнин көндәрдијинә иман етдиләр.

9 Мәним онлар үчүн бир истәјим вар. Бүтүн дүнја үчүн дејил, лакин Мәнә вердијин кимсәләр үчүн бир истәјим вар; она көрә ки, Сәниндиләр.

10 Мәним олан һәр шеј Сәниндиләр, Сәнинкиләр дә Мәнимдиләр; вә Мән онларда иззәтләндим.

11 Артыг дүнјада дејиләм, онлар исә дүнјададырлар вә Мән Сәнин јанына кәлирәм. Еј Мүгәддәс Ата, Мәнә вердијин кимсәләри адынла гору ки, Бизим кими бир олсунлар.

12 /Дүнјада/ онларла бәрабәр олдуғум заман, Мән онлары адынла сахлајырдым. Мәнә вердијин кимсәләри горудум вә һәлак оғлундан башга, онлардан кимсә һәлак олмады ки, Мүгәддәс Јазы јеринә јетсин.

13 Инди исә Сәнин јанына кәлирәм; вә бу шејләри дүнјада сөјләјирәм ки, Мәним севинчим онларда тамам олсун.

14 Мән онлара Сәнин сөзүнү вердим, вә дүнја онлара нифрәт ејләди; чүнки Мән дүнјадан олмадығым кими, онлар да дүнјадан дејилләр.

15 Мән хаһиш етмирәм ки, Сән онлары дүнјадан көтүрәсән. Хаһиш едирәм ки, онлары шәрдән* горујасан.

16 Мән дүнјадан олмадығым кими, онлар да дүнјадан дејилләр.

17 Онлары һәгигәтинлә мүгәддәс ејлә; Сәнин сөзүн һәгигәтдир.

18 Сән Мәни дүнјаја көндәрдијин кими, Мән дә онлары дүнјаја көндәрдим.

19 Вә Мән өзүмү онларын уғрунда нәср едирәм ки, онлар да һәгигәтлә мүгәддәс едилсинләр.

20 Јалһыз онлар үчүн дејил, онларын сөзү илә Мәнә иман едәчәк оланлар үчүн дә хаһиш едирәм ки,

21 һамысы бир олсун; нечә ки, еј Ата, Сән Мәндәсән вә Мән дә Сәндәјәм, онлар да Биздә бир олсунлар ки, Мәни Сән көндәрдијинә дүнја иман етсин.

22 Мәнә вердијин иззәти дә Мән онлара вердим ки, Биз бир олдуғумуз кими онлар да бир олсунлар.

23 Мән онларда вә Сән Мәндә олмагла тамамлә бир олсунлар вә гој дүнја Мәни Сән көндәрдијини вә Мәни севдијин кими онлары да севдијини билсин.

24 Еј Ата, истәјирәм ки, Мәнә вердијин кимсәләр дә Мәним олдуғум јердә Мәнимлә бәрабәр олсунлар вә Мәним иззәтими, Мәнә вердијин

*15. шәрдән – јахуд, "шејтандан".

иззэти көрсүнлэр; чүнки дүңја јаранмаздан эввэл Мэни севдин.

25 Еј адил Ата, дүңја Сэни танымады, Мэн исэ Сэни таныдым; бунлар да Мэни Сэн көндөрдјини билдилэр.

26 Мэнэ олан мэхэббэтин онларда олсун, Мэн дә онларда олум дејэ, Сэнин адыны онлара билдирдим вэ билдирэчэјэм.»

ОН СЭККИЗИНЧИ ФЭСИЛ

Иса тутулу

(*Матта 26:47-56, Марк 14:43-50, Лука 22:47-53*)

1 ИСА бу шејлэри сөјлэдикдөн сонра шакирдлэри илэ чөлэ чыхыб Кидрон дэрэсинин о тајына кечди. Орада бир бағ вар иди, Өзү вэ шакирдлэри ораја кирдилэр.

2 Ону элэ верэн Јэхуда да о јери таныјырды; чүнки Иса тез-тез шакирдлэри илэ орада јығышырды.

3 Белэликлэ, Јэхуда, эскэр бөлмэсини вэ баш каһинлөрдөн вэ фэриसेјлөрдөн мүһафизлэр алыб фэһнэрлэр, мэш'эллэр вэ силаһларла ораја кэлди.

4 Иса башына кэлэчэк бүтүн ишлэри билэрэк габаға чыхыб онлара: «Кими ахтарысыныз?» – деди.

5 Она чаваб вердилэр: «Назаретли Исаны.» Иса онлара: «Мэнэм», – деди. Ону элэ верэн Јэхуда да онларла бэрабэр дурмушду.

6 Онлара: «Мэнэм», – дедији заман, онлар кери чэкилиб јерэ јыхылдылар.

7 Јенэ дә онлардан: «Кими ахтарысыныз?» сорушдугда, онлар дедилэр: «Назаретли Исаны.»

8 Иса чаваб верди: «Сизэ дедим ки,

Мэнэм; экэр Мэни ахтарысынызса, бунлары бурахын кетсинлэр.»

9 Онун дедији: «Мэн Сэнин Мэнэ вердијин кимсэлөрдөн һеч бирини гејб етмөдим» сөзү јеринэ јетсин дејэ *белэ олду*.

10 Шимон Петерин гылынчы вар иди; ону чыхарыб, баш каһинин гулуну вуруб сағ гулағыны салды. О гулун ады Малик иди.

11 О вахт Иса Петерэ деди: «Гылынчыны гынына гој! Атанын Мэнэ вердији касаны ичмэјимми?»

12 Белэчэ эскэр бөлмэси, минбашы вэ јэхудилэрин мүһафизлэри Исаны тутуб бағладылар,

13 Вэ Ону эввэл һананын јанына апардылар, чүнки о, һамин ил баш каһин олан Гајафанын гајнатасы иди.

14 Халг јолунда бир адамын өлмөси хејирлидир, дејэ јэхудилэрэ өјүд верэн Гајафа иди.

Петерин илк инкары

(*Матта 26:69-70, Марк 14:66-68, Лука 22:55-57*)

15 Шимон Петер вэ башга бир шакирд Исанын ардынча кедирди. Бу шакирди баш каһин таныјырды вэ о, Иса илэ бэрабэр баш каһинин һэјетинэ кирди.

16 Петер исэ бајырда гапынын јанында дурмушду. О вахт баш каһинин таныдығы о шакирд чыхыб гапычы гыза бир сөз деди вэ Петери ичэри кэтирди.

17 Гапычы гыз бу анда Петерэ деди: «Јохса сэндэми бу Адамын шакирдлэриндэнсэн?» О да: «Јох, дејилэм», – деди.

18 Бу арада гуллар вэ мүһафизлэр, сојуг олдуғуна көрө, очаг галајыб,

этрафында дуруб, исинирдилэр; Петер дә онларла бэрабэр дуруб исинирди.

Баш каһинин истинтагы

(Матта 26:59-66, Марк 14:55-64,
Лука 22:66-71)

19 О вахт баш каһин Исадан шакирдлэри вэ тэлими һагда сорушду.

20 Иса она чаваб верди: «Мән аләмә ачыг сөjlәдим; Мән jәһудиләрин даим топлашдыглары синагогларда вэ мәбәддә тәлим верирдим; вэ кизли һеч бир шеj сөjlәмирдим.

21 Нә үчүн Мәндән сорушурсан? Онлара нә сөjlәдижими ешидәнләрден соруш; будур, онлар Мәним сөjlәдижим шеjlәри билирләр.»

22 О бу сөzlәри сөjlәдикдән сонра, орада дуран мұһафизләрден бири: «Баш каһинә беләми чаваб верирсэн?» – деjәрәк Исанын үзүнә бир шиллә вурду.

23 Иса она чаваб верди: «Әкәр пис сөз дедимсә, пис олдуғуну сүбута jетир; әкәр доғру дедимсә, нә үчүн мәни вурурсан?»

24 Вә һанан Ону голлары бағлы баш каһин Гајафанын jанына көндәрди.

Петерин икинчи вә үчүнчү инкары

(Матта 26:71-75, Марк 14:69-72,
Лука 22:58-62)

25 Шимон Петер һәjәтдә дуруб исинирди. Она дедиләр: «Jохса сәндәми Онун шакирдләриндәнсэн?» О, инкар едиб: «Деjиләм», – деди.

26 Петер тәрәфиндән вурулуб гулағы кәсилмиш адамын гоһумларындан вә баш каһинин нөкәрләриндән

олан бири: «Сәни бағда Онунла көрмәдимми?» – деди.

27 Петер jенә инкар етди; вә һәммин вахт хоруз банлады.

Иса ромалы вали Пилатын өнүндә

(Матта 27:1-2, 11-31, Марк 15:1-20,
Лука 23:3-5, 13-25)

28 Jәһуди идарәчиләр Гајафанын jанындан Исаны Преториума* апардылар. Сәһәр еркән иди; өzlәри исә Преториума кирмәдиләр, jохса напак саjылыб**, пасха jемәjини jejә билмәздиләр.

29 Пилат чөлә, онларын jанына чыхыб деди: «Бу Адамдан нә шикаjәтиниз вар?»

30 Чаваб вериб она дедиләр: «Әкәр бу Адам чани олмасажды, Ону сәнә тәслим етмәздик.»

31 Пилат онлара деди: «Ону сиз көтүрүн вә ганунунуза көрә мұһакимә един.» Jәһуди идарәчиләр* Пилата дедиләр: «Бизим һеч кими өлүмә мәһкум етмәjә ихтиjарымыз jохдур.»

32 Исанын нә чүр өлүмлә өләчәjинә ишарә едәрәк, сөjlәдиjи сөз jеринә jетсин деjә белә дедиләр.

33 Пилат jенә Преториума кириб Исаны чағырды вә Она деди: «Сән Jәһудиләрин һөкмдарысанмы?»

34 Иса чаваб вериб деди: «Сән буну өзүндәнми сөjlәjирсэн, jохса башгаларымы Мәндән сәнә бәһс етдиләр?»

35 Пилат чаваб верди: «Мәкәр мән jәһудijәм? Сәни өз халгын вә баш

*28. Преториум – валинин рәсми игамәткаһы.

**28. Геjри-jәһудиләрлә jахын мунасибәтдә олан jәһудиләр динә әсасән напак саjылып, мугәддәс пасха байрамыны геjд едә билмәздиләр.

*31. jәһуди идарәчиләр – һәрфи тәрчүмә, "jәһудиләр". Бах аjрыча 18:36, 19:7, 31, 38.

каһинләр мәнә тәслим етдиләр. Нә етмисән?»

36 Иса чаваб верди: «Мәним Сәлтәнәтим бу дүнјадан дејилдир; әкәр Мәним Сәлтәнәтим бу дүнјадан олсајды, нөкәрләрим чәһд едәрдиләр ки, Мән јәһуди идарәчиләрә тәслим едилмәјим; лакин инди Мәним Сәлтәнәтим бурадан дејилдир.»

37 Пилат Она деди: «Демәк Сән һөкмдарсан?» Иса чаваб верди: «Доғру дејирсән: Мән һөкмдарам. Мән бунун үчүн доғулмушам вә бунун үчүн дүнја кәлмишәм ки, һәгигәтә шәһадәт едим. Һәгигәт тәрәфдары олан һәр кәс Мәним сәсими ешидир.»

38 Пилат Она: «Һәгигәт нәдир?» деди. Буну дедикдән сонра, тәқрар ешијә, јәһудиләрин јанына чыхыб деди: «Мән Онда һеч бир күнаһ тапмырам!»

39 Ахы сиздә белә бир адәт вар ки, пасхада сизә бир адамы һәбсханадан азад едим; инди Јәһудиләрин һөкмдарыны сизә азад етмәјими истәјирсинизми?»

40 О вахт јенә бағырыб дедиләр: «Бу Адамы јох, Бараббаны!» Барабба исә гулдур иди.

ОН ДОГГУЗУНЧУ ФӘСИЛ

Иса өлүмә мәнһум едилир

1 О ВАХТ Пилат Исаны көтүрүб гамчылатды.

2 Әскәрләр дә тиканлардан бир тач һөрүб Онун башына гојдулар вә Она мор хәләт кејдирдиләр.

3 Онун јанына кәлиб дејирдиләр: «Салам, еј Јәһудиләрин Һөкмдары!» Вә Онун үзүнә шиллә вурурдулар.

4 Пилат јенә чөлә чыхыб, јәһудиләрә деди: «Будур, Ону сизин јаныныза кәтирирәм ки, Онда һеч бир күнаһ тапмадығымы биләсиниз.»

5 О заман Иса, башында тикандан тач вә әјиндә мор хәләт, чөлә чыхды. Пилат онлара деди: «Будур о Адам!»

6 Баш каһинләр вә мұһафизләр Ону көрдүкдә бағырыб: «Чармыха чәк! Чармыха чәк!» – дедиләр. Пилат онлара деди: «Ону сиз көтүрүб чармыха чәкин, чүнки мән Онда бир күнаһ тапмырам.»

7 Јәһуди идарәчиләр она чаваб вердиләр: «Бизим бир ганунумуз вардыр; ганунумуза көрә О өлмәлидир, чүнки Өзүнүн Аллаһын Оғлу олдуғуну иддиа едир.»

8 Пилат бу сөзү ешитдији заман даһа чох горхду;

9 Јенә Преториума кириб Исаја деди: «Сән һарадансан?» Иса исә она чаваб вермәди.

10 Пилат Она деди: «Мәнә бир шеј демирсәнми? Билмирсән ки, Сәни бурахмаға да, чармыха чәкмәјә дә сәләһијјәтим вардыр?»

11 Иса она чаваб верди: «Әкәр сәнә јухарыдан верилмәсәјди, Мәним үзәримдә сәнин һеч бир сәләһијјәтин олмазды. Бунун үчүн, Мәни сәнин әлинә верәнин күнаһы даһа бөјүкдүр.»

12 Бундан сонра Пилат Ону бурахмаға чалышырды, лакин јәһудиләр бағырыб дејирдиләр: «Әкәр Буну бурахсан, гејсәрин досту дејилсән; ким өзүнүн һөкмдар олдуғуну иддиа едирсә, гејсәрә гаршы чыхмыш олур.»

13 Пилат бу сөзләри ешитдикдә, Исаны ешијә кәтирди вә Даһ Дөшәмә – ибраничә Габата – дејилән јердә, һөкм күрсүсүнә отурду.

14 Пасханын хазырлыг күнү иди; алтынчы саата* жахын иди. Вә Пилат Јәһудиләрә: «Будур һөкмдарыныз!» – деди.

15 Амма онлар: «Көтүр, көтүр, Ону чармыха чәк!» – дејә бағырдылар. Пилат онлара деди: «Һөкмдарынызы чармыхамы чәким?» Баш каһинләр чаваб вердиләр: «Гејсәрдән башга һөкмдарымыз јохдур.»

16 О заман Пилат Исаны чармыха чәкмәк үчүн онлара тәслим етди. *Әскәрләр* дә Ону көтүрүб апардылар.

Иса чармыха чәкилир

(*Матта 27:32-44, Марк 15:21-32, Лука 23:24-43*)

17 О вахт Иса Өз чармыхыны дашыјараг чөлә чыхыб, ибраничә Голгота адланан, Кәллә јери дејилән јерә чатды.

18 Ону вә Онулла бәрабәр ики нәфәри орада чармыха чәкдиләр. Онлардан бири Исанын бир тәрәфиндә, дикәри исә о бири тәрәфиндә иди, Иса исә ортада.

19 Пилат бир тахта јазыб ону чармых үзәринә асдырды. Орада белә јазылмышды: "Назаретли Иса, Јәһудиләрин Һөкмдары."

20 Јәһудиләрдән бир чоху бу тахтаны охуду, чүнки Исанын чармыха чәкилдији јер шәһәрә жахын иди; о тахта ибраничә, јунанча вә латынча јазылмышды.

21 Буна көрә јәһуди баш каһинләри Пилата дедиләр: «"Јәһудиләрин һөкмдары" јох, "Бу Адам Јәһудиләрин Һөкмдарыјам деди", – јаз.»

22 Пилат чаваб верди: «Нә јаздым-

са, јаздым.»

23 Әскәрләр Исаны чармыха чәкдикләри вахт, Оун палтарларыны көтүрүб һәр әскәр үчүн бир пај олараг дөрд јерә бөлдүләр. Көјнәјини дә көтүрдүләр. Көјнәк тикишсиз, башдан баша тохума иди.

24 Онлар да бир-бириләринә дедиләр: «Буну чырмајаг, кимин олсун дејә пүшк атаг.» Мүгәддәс Јазыдакы «Палтарларымы араларында пајладылар, кејимим үчүн пүшк атдылар» сөзү јеринә јетсин дејә әскәрләр бунлары етдиләр.

25 Исанын чармыхы јанында анасы вә анасынын бачысы, Клопанын арвады Мәрјәм вә Мәчдәлли Мәрјәм дурмушдулар.

26 Иса, анасыны вә онун јанында севдији шакирдин дурдуғуну көрдүкдә анасына деди: «Гадын, будур оғлун!»

27 Ондан сонра шакирдә деди: «Будур анан!» О саатдан сонра шакирд ону өз евинә апарды.

Исанын өлүмү

(*Матта 27:45-56, Марк 15:33-41, Лука 23:44-49*)

28 Бундан сонра, Иса артыг һәр шејин инди тамам олдуғуну биләрәк, Мүгәддәс Јазынын јеринә јетмәси үчүн: «Сусадым», – деди.

29 Орада турш шәраб долу бир габ гојулмушду; турш шәраб илә бир сүнкәр долдуруб, ону бир зуфа* будағына тахыб, Оун додагларына јахынлашдырдылар.

30 Иса шәрабы даддыгда: «Тамам олду», – деди; вә башыны әјиб чаныны тапшырды.

*14. Алтынчы саат – күнорта јахуд сәһәр саат 6 (бах хашијә 1:39).

*29. зуфа – јахуд, "мәрзә". Бах Ибраниләр 9:19.

31 Инди һазырлыг күнү олдуғундан, чәсәдләр шәнбә күнү чармыхда гал-масын дејә (чүнки о шәнбә күнү бөјүк бајрам иди), јәһуди идарәчиләр чармыха чәкиләнләрин балдырларынын гырылмасыны вә чәсәдләринин галдырылмасыны Пилатдан хаһиш етдиләр.

32 О вахт әскәрләр кәлиб биринчинин вә онунла бәрабәр чармыха чәкилмиш олан о бирисинин балдырларыны гырдылар.

33 Исаја чатдыгда исә, Онун артыг өлмүш олдуғуну көрүб, балдырларыны гырмадылар.

34 Лакин әскәрләрдән бири Онун бөјрүнү низә илә дешди; вә о анда орадан ган вә су ахды.

35 Буну көрән шәһадәт етди вә онун шәһадәти доғрудур; иман едәсиниз дејә өзү һәгигәти сөјләдијини билир.

36 Чүнки бу һадисәләр: «Онун һеч бир сүмүјү сынмајачагдыр», – дејән Мүгәддәс Јазы јеринә јетсин дејә баш верди.

37 Вә јенә башга бир јердә Јазы: «Бәдәнини дешдикләри Адама ба-хачаглар», – дејир.

Исанын көмүлмәси

*(Матта 27:57-61, Марк 15:42-47,
Лука 23:50-56)*

38 Бу һадисәләрдән сонра, Исанын шакирди олуб, јәһуди идарәчиләрин горхусундан өзүнү кизләдән ари-матәјалы Јусиф, Исанын чәсәдини чыхартмаг үчүн Пилатдан хаһиш етди вә Пилат изин верди. О да кәлиб Исанын чәсәдини чыхартды.

39 Вахты илә Исанын јанына кечә икән кәлән Накдимон да кәлиб, отуз

литрә* гәдәр гарышыг мирра* вә әзвај кәтирди.

40 О вахт Исанын чәсәдини көтүрүб јәһудиләрин дәфн адәти үзрә әтирләрлә бәрабәр кәтан парчалара сарыдылар.

41 Чармыха чәкилдији јердә бир бағ вә бағда һәлә ичинә һеч кимсә гојулмамыш тәзә бир гәбир* вар иди.

42 Јәһудиләрин һазырлыг күнү олдуғундан Исаны ораја гојдулар, чүнки гәбир јахында иди.

ИЈИРМИНЧИ ФӘСИЛ

Исанын дирилмәси

(Матта 28:1-8, Марк 16:1-8, Лука 24:1-12)

1 **ҺӘФТӘНИН** илк күнү*, һәлә гаранлыг икән, Мәчдәлли Мәрјәм гәбрин јанына еркән кәлди; дашы гәбрин ағзындан галдырылмыш көрдү.

2 О вахт гачыб Шимон Петерин вә Исанын севдији о бири шакирдин јанына кәлди вә онлара деди: «Рәбби гәбирдән апармышлар вә һараја гојубларса билмирик.»

3 Петер илә о бири шакирд чөлә чыхыб гәбрә доғру кетдиләр.

4 Икиси бирликдә гачырдылар; амма о бири шакирд Петердән даһа ити гачды вә гәбрә биринчи чатды.

5 Әјиләрәк ичәри бахыб кәтан парчаларын јердә олдуғуну көрдү, лакин ичәри кирмәди.

6 О вахт онун ардынча Шимон

*39. отуз литрә – јунанча, "јүз литраја" (100 литра = 33 кг.).

*39. Мирра – әтирли гатран.

*41. Гәбир – мағара шәклиндә гәбир.

*1. һәфтәнин илк күнү – базар күнү.

Петер дә кәлиб гәбрә кирди вә јердә кәтан парчалары

7 Вә эввәлчә Исанын башында олан мәндили көрдү. Мәндил кәтан парчаларла дејил, ајры бир јердә бүкүлмүш дурурду.

8 Гәбрә биринчи кәлән о бири шакирд дә о заман кириб *оланлары* көрдү вә иман етди.

9 Чүнки Исанын өлүләрден дирилмәсинин вачиб олдуғу һагда олан Мүгәддәс Јазыны һәлә анламамышдылар.

Иса Мәчдәлли Мәрјәмә көрүнүр
(*Матта 28:9-10, Марк 16:9-11*)

10 Беләликлә шакирдләр јенә евләринә гајытдылар.

11 Мәрјәм исә ағлајараг, гәбрин јанында дурмушду. Ағларкән әјилиб гәбрин ичинә бахды,

12 Вә ики мәләк көрдү. Онлар ағ палтар кејмишдиләр вә бири Исанын чәсәди олан јерин башында, дикәри дә ајағында отурмушду.

13 Вә онлар она дедиләр: «Гадын, нә үчүн ағлајырсан?» О да онлара деди: «Рәббими апарыблар вә Ону һараја гојдуғларыны билмирәм.»

14 Буну дедикдән сонра, архаја дөнүб Исаны орада дуран көрдү; вә Оун Иса олдуғуну билмирди.

15 Иса она деди: «Гадын, нә үчүн ағлајырсан?» Мәрјәм дә Ону бағбан саныб Она деди: «Чәнаб, экәр Ону сән апардынса, һараја гојдуғуну мәнә сөјлә, мән дә Ону көтүрүм.»

16 Иса она: «Мәрјәм!» – деди. О да дөнүб Она ибраничә: «Раббуни!» – деди. Бу да "Мүәллим" демәкдир.

17 Иса она деди: «Мәнә тохунма; чүнки Мән һәлә Атамын јанына

галхмамышам; амма гардашларымын јанына кет вә онлара сөјлә: Мәним Атамын вә сизин Атанызын, Мәним Аллаһымын вә сизин Аллаһынызын јанына галхырам.»

18 Мәчдәлли Мәрјәм кедиб, шакирдләрә Рәбби көрдүјүнү вә Рәббин она бунлары сөјләдијини билдирди.

Иса шакирдләринә көрүнүр
(*Матта 28:16-20, Марк 16:14-18,*
Лука 24:36-49)

19 О күн, һәфтәнин илк күнү ахшам чағы јәһудиләрин горхусундан шакирдләрин топлашдығлары јерин гапылары бағлы икән, Иса кәлди вә ортада дуруб онлара: «Сизә салам!» деди.

20 Вә буну сөјләјиб онлара әлләрини вә бөјрүнү көстәрди. Шакирдләр дә Рәбби көрүб севиндиләр.

21 Иса јенә онлара деди: «Сизә салам! Ата Мәни көндәрдији кими, Мән дә сизи көндәрирәм.»

22 Буну дедији заман, онлара үфүрдү вә: «Мүгәддәс Руһу гәбул един», – деди.

23 «Кимләрин күнаһларыны бағышласаныз, бағышланмыш олурлар, кимләрин күнаһларыны бағышламасаныз, бағышланмамыш галырлар.»

Иса Томаја көрүнүр

24 Лакин Оникиләрдән бири, киз дејилән Тома, Иса кәлдији вахт онларла бәрабәр дејилди.

25 О бири шакирдләр она: «Рәбби көрдүк», – дедиләр. О исә онлара деди: «Экәр Оун әлләриндә мыхлардан галан јаралары көрмәсәм вә

мыхларын јеринә бармағымы гој-масам, бөјрүнә дә элими салмасам, инанмарам.»

26 Сәккиз күн сонра, Исанын шакирдләри јенә отагда идиләр, Тома да онларла иди. Гапылар бағлы икән, Иса кәлиб ортада дурду вә: «Сизә салам!» – деди.

27 Ондан сонра Томаја деди: «Бармағыны бураја кәтир вә әлләримә бах; элини дә кәтир, бөјрүмә гој; вә имансыз олма, иманлы ол!»

28 Тома чаваб вериб Она: «Рәббим вә Аллаһым!» – деди.

29 Иса она деди: «Мәни көрдүјүн үчүн иман етдин; көрмәдән иман едәнләр бәхтијардырлар!»

30 Иса өз шакирдләри гаршысында бир чох башга мө'чүзәләр дә көстәрди ки, бу китаба јазылмамышдыр.

31 Амма Исанын, Аллаһын Оғлу Мәсиһ олдуғуна иман едәсиниз вә иман етмәклә Онун ады илә сиздә һәјат олсун дејә, бунлар јазылмышдыр.

ИЈИРМИ БИРИНЧИ ФӘСИЛ

Иса көл кәнарында

1 БУ һадисәләрдән сонра Иса, Тиберија көлү кәнарында јенә шакирдләрә көрүндү. Вә белә көрүндү:

2 Шимон Петер, киз адланан Тома, Галилејанын Гана кәндиңдән олан Натанел, Зеведејин оғуллары вә Исанын шакирдләриндән даһа икиси бир јердә идиләр.

3 Шимон Петер онлара: «Балыг овуна кедирәм», – деди. Она: «Биз дә сәнинлә кедирик», – дедиләр. Чөлә

чыхыб гајыға миндиләр; амма о кечә бир шеј тутмадылар.

4 Артыг күн доғаркән, Иса саһилдә дурмушду; лакин шакирдләр Онун Иса олдуғуну билмәдиләр.

5 Иса онлара деди: «Өвладларым! Јемәјә бир шејиниз вармы?» Она: «Хејр», – дејә чаваб вердиләр.

6 О да онлара деди: «Тору гајығын сағ тәрәфинә атын, тапарсыныз.» Еләчә дә атдылар вә балыгларын чохлуғундан артыг тору чәкә билмирдиләр.

7 О вахт Исанын севдији шакирд, Петерә: «Бу Рәббдир!» – деди. Шимон Петер, Рәбб олдуғуну ешитдикдә, үст палтарына сарыныб (чүнки сојунмушду), көлә атылды.

8 О бири шакирдләр исә балыг торуна чәкәрәк гајыгла кәлдиләр, она көрә ки, саһилдән узаг дејилди, анчаг ики јүз аршын* мәсафәдә идиләр.

9 Гуруја чыхдыглары заман, орада галанмыш тонгалы вә үзәринә гојулмуш балығы вә чөрәји көрдүләр.

10 Иса онлара деди: «Инди тутдуғунуз балыглары кәтирин.»

11 Шимон Петер гајыға минди вә јүз әлли үч бөјүк балыгла долу тору гуруја чәкди; вә бу гәдәр олдуғу һалда тор јыртылмады.

12 Иса онлара деди: «Кәлин сәһәр јемәјини јејин.» Шакирдләрдән һеч бири Ондан: «Сән кимсән?» – дејә сорушмаға чәсарәт етмирди; чүнки Рәбб олдуғуну билирдиләр.

13 Иса кәлиб чөрәји көтүрдү, онлара верди; беләчә балығы да верди.

14 Иса өлүләрдән дирилдикдән сонра инди бу үчүнчү дәфә иди ки, шакирдләринә көрүнүрдү.

*8. Ики јүз аршын – тәғрибән 90 метр.

Иса илэ Петер

15 Сәһәр жемәјини јејәндә исә Иса, Шимон Петерә деди: «Јунис оғлу Шимон, Мәни бунлардан чох се-вирсәнми?» Петер Она деди: «Бәли, ја Рәбб, Сәни севдијими билирсән.» Иса она деди: «Гузуларымы отар.»

16 Икинчи дәфә јенә она: «Еј Јунис оғлу Шимон, Мәни сеvirсәнми?» – деди. Петер Она деди: «Бәли, ја Рәбб, Сәни севдијими билирсән.» Иса она: «Гојунларымы отар», – деди.

17 Үчүнчү дәфә она деди: «Еј Јунис оғлу Шимон, Мәни сеvirсәнми?» Петер үчүнчү дәфә ондан: «Мәни сеvirсәнми?» – сорушдуғуна кәдәр-ләнди вә Она деди: «Ја Рәбб, Сән һәр шеји билирсән; Сәни севдијими билирсән.» Иса она деди: «Гојун-ларымы отар.

18 Сәнә доғрусуну, доғрусуну де-јирәм: Кәнч икән белини өзүн сарыјыб, истәдијин јерә кедәрдин; гочалдыгда исә әлләрини узадачагсан вә бир башгасы сәнин белини сарыјыб, ис-тәмәдијин јерә апарачагдыр.»

19 Буну нә чүр өлүмлә Аллаһы иззәтләндирәчәјинә ишарә етмәк үчүн

сөјләди. Буну сөјләдикдән сонра она: «Мәним ардымча кәл», – деди.

20 Петер дә архаја дөнүб Исанын севдији шакирди ардынча кәлән көрдү, о шакирд ки, ахшам жемәји вахты Исанын синәсинә јахын узаныб: «Ја Рәбб, Сәни әлә верәчәк кимдир?» – демишди.

21 Петер буну көрүб Исаја деди: «Ја Рәбб, бәс бу нә олачаг?»

22 Иса она деди: «Әкәр Мән кә-линчәјә гәдәр онун сағ галмасыны истәјирәмсә, бундан сәнә нә? Сән Мәним ардымча кәл.»

23 Беләчә: «О шакирд өлмәјәчәк-дир» сөзү гардашлар арасында ја-јылды. Иса исә она: «Өлмәјәчәкдир», – демәмишди, анчаг: «Әкәр Мән кәлинчәјә гәдәр онун сағ галмасыны истәјирәмсә, бундан сәнә нә?» – демишди.

24 Бу шејләрин шаһиди олан вә бунлары јазан шакирд одур; вә билирик ки, онун шаһидлији доғрудур.

25 Исанын етдији башга чох шејләр һәлә вардыр вә әкәр бирәр-бирәр јазылмыш олсалар, санырам ки, ја-зылан китаблар дүнјаја белә сығ-мазды. /Амин./